

Dokument nr. 23

(2004-2005)

**Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd**

**Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd
for 2. halvår 2004-1. halvår 2005**

Innhold

		Side		Side	
1.	Innledning	5	5.1	Presidiet	15
2.	Rådets organisasjon	6	5.2	Næringsutvalget	17
3.	Delegasjonens sammensetning	7	5.3	Miljø- og naturressursutvalget	17
4.	Nordisk Råds 56. sesjon	8	5.4	Kultur- og utdanningsutvalget	18
4.1	Statsministrenes redegjørelse og generaldebatt	8	5.5	Velferdsutvalget	18
4.2	Nordisk samarbeid i et nytt Europa	9	5.6	Medborger- og forbrukerutvalget	19
4.3	Det grenseløse Norden	9	5.7	Kontrollkomiteen	20
4.4	Bæredyktig utvikling i Norden	10	5.8	Den 2. Barents parlamentariker- konferansen	20
4.5	Spørretime med samarbeidsministrene ...	10	6.	Nordiske saker i Stortinget	21
4.6	Vestnorden i det nordiske samarbeidet ...	11	6.1	Debatt om St.meld. nr. 48 (2003-2004) om nordisk samarbeid og Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2003-1. halvår 2004 (Dokument nr. 20 (2003-2004)	21
4.7	Alkoholpolitikk i Norden	11	6.2	Spørsmål	22
4.8	Norden - en innovasjons- og forskningsregion	11	6.3	Annet	22
4.9	Likestillingsspørsmål i det nordiske samarbeidet	12	7.	Delegasjonens arbeid for øvrig	22
4.10	Nordisk kultursamarbeid	12	7.1	Møter i delegasjonen	22
4.11	Utenriks- og forsvarsministrenes rede- gjørelse og debatt, inkl. samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen, respektive Nordvest-Russland	13	7.2	Møte med frivillige organisasjoner	23
4.12	Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet 2005	14	7.3	Informasjonsarbeid	23
4.13	Nordisk Råds priser	15	7.4	Delegasjonens internasjonale kontakter .	23
5.	Nordisk Råds virksomhet 2. halvår 2004-1. halvår 2005	15	7.5	Stipendprogram for parlamentarikere	24
			7.6	Arktisk samarbeid	24
			7.7	Østersjøsamrådet	25
			7.8	Svensk-norsk møte i Moss	25
			Vedlegg	26	

Dokument nr. 23

(2004-2005)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2004-1. halvår 2005

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Resultatene av det nordiske samarbeidet er mange og gode. Nordisk Råds fagutvalg arbeider opp mot de forskjellige fagministerråd, både ved å kommentere og supplere Nordisk Ministerråds egne forslag til programmer, prosjekter eller retningslinjer. Utvalgene fremmer dessuten egne initiativ som Nordisk Ministerråd må ta stilling til. Ofte vil de endelige sluttresultatene skyldes en pågående prosess mellom regjeringssiden og parlamentarikersiden. Samarbeidet i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd blir sjelden omtalt i media, men det ligger der som et solid grunnlag som andre bygger videre på. Disse andre er ikke minst de utallige frivillige organisasjoner, nettverk av private foretak og foreninger.

Ofte stilles spørsmålet om det nordiske samarbeidet har mistet sin relevans. På den ene side kan det observeres et stadig tettere samarbeid mellom foretak i de nordiske land. Det nordiske marked er for mange blitt et hjemmemarked. På den annen side er det et nordisk regjeringssamarbeid som må ta økende hensyn til hva som skjer i EU/EØS og i andre internasjonale organisasjoner hvor de nordiske land inngår i et forpliktende samarbeid. Men dette innebærer ikke at det nordiske samarbeidet er blitt mindre viktig; det tar bare andre former. Slik skjer det også innenfor det parlamentariske samarbeidet i Nordisk Råd. Med økende internasjonal konkurranse og med en raskere overflytting av negative og positive impulser fra de globale markeder til de nordiske land, er det viktig med parlamentarisk kontakt landene imellom på de

ulike fagområder. Den viktigste garanti for kontinuitet og folkelig innflytelse overfor de nordiske regjeringer, vil være Nordisk Råd.

En etablert samarbeidsstruktur kan alltid forbedres. Så også med det nordiske samarbeid som gjennom årene har vist stor tilpasningsdyktighet med justeringer av organisasjon og arbeidsområder. Dette er et kontinuerlig arbeid om økt konsentrasjon og bedre prioriteringer i arbeidet. Nordisk Råds presidium leder dette arbeidet, og som utenrikskomiteen ga sin støtte til i sin innstilling i 2004. Likeledes reises spørsmålet om Nordisk Råd kan utnyttes på en bedre måte for å øke de nordiske lands innflytelse i Nord-Europa og skape større oppmerksomhet om denne regionen innen EU/EØS-området. Stikkord her er EUs etablerte samarbeidsmønster i Middelhavsområdet som får stor oppmerksomhet, mens EUs nordlige dimensjon kan vise til beskjedne resultater. Nordisk Råds presidium ønsker at Nordisk Råd skal være en pådriver av samarbeidet i Nord-Europa og har som mål at Rådet skal være en effektiv organisasjon.

Det er derfor av betydelig interesse at i året som er gått, er det to saker som peker seg ut: Økt interesse for nordområdene og dialogen mellom de nordiske parlamentspresidenter og Nordisk Råds presidium.

Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd søker å øke interessen for Nord-områdene. Etter de baltiske lands medlemskap i NATO og EU, gjør Nordisk Ministerråd en sterkere satsning på Nordvest-Russland. Nordisk Råd arrangerte i april 2004 en konferanse med god russisk deltakelse, om den nordlige dimensjon. I august 2004 var Stortinget og delegasjonen vertskap for Den parlamentariske Østersjøkonferanse. Et utspill fra Stortingets president var å forvandle det parlamentariske østersjøsamrådet til en parlamentarikerforsamling for Nord-Europa med Nordisk Råd som den drivende kraft. Dermed skulle et organ behandle saker for Barentsregionen og Østersjøregio-

nen. På grunnlag av delegasjonens melding til Stortinget i 2004, har utenrikskomiteen bedt Regjeringen om en vurdering av en slik forsamling i stortingsmeldingen om nordisk samarbeid som fremmes i 2005. På parlamentarisk hold har denne ideen ikke vunnet noen større gjenklang.

Stortinget og Nordisk Råd holdt i juni 2005 i Bodø Den andre Barents parlamentarikerkonferanse hvor temaene var samarbeid i Nord-Europa, bærekraftig utvikling og økonomisk aktivitet i Barentsregionen samt urfolkens rolle og vilkår i Barentsregionen. Et sluttdokument ble utarbeidet. Delegasjonen kommer til å invitere til et oppfølgingsmøte i begynnelsen av 2006 med bl.a. deltakelse av parlamentarikere fra landene i Barentsregionen og i Østersjøregionen. Dessuten vil også det regionale nivå i Barents-samarbeidet bli invitert. Etter delegasjonens oppfatning er det viktig å få etablert en god struktur for et parlamentarisk samarbeid i nord, gjøre en klar prioritering av samarbeidsområder samt foreta en avklaring til det eksisterende parlamentariske samarbeid i Arktis og i Østersjøregionen. Nordisk Råd bør være den drivende kraft i dette arbeidet.

Siden mai 2004 har det pågått en dialog mellom de nordiske parlamentspresidenter og Nordisk Råds presidium om økt effektivitet i Nordisk Råd, en bedre og klarere forankring av Nordisk Råds arbeid i de nasjonale parlament, koordinering av Rådets møteplaner med de nasjonale parlament samt mer eksplisitt involvere samtlige parlamentspresidenter og Nordisk Råds presidium dersom det i et nasjonalt parlament tas sikte på budsjettendringer som får store konsekvenser for Nordisk Råd. De nordiske parlamentspresidenter utså Stortingets president som sin talsmann. På møte i Bodø 29. juni 2005 vedtok Nordisk Råds presidium et notat med åtte punkter. Talsmannen kunne for sin del slutte seg til alle punkter med unntak for det punktet som var knyttet til Nordisk Råds engasjement i EU/EØS-relaterte saker. Men i hans sluttrapport til sine kollegaer blir det, med henvisning til parlamentspresidentenes møte på Fyn, pekt på at det er åpenbart at samtalene om Nordisk Råds aktiviteter utover Norden og Nordens nærområder bør føres videre.

Delegasjonen vil peke på at dialogen mellom parlamentspresidentene og Nordisk Råds presidium har vært klarleggende for begge sider. Delegasjonen anser at talsmannens sluttrapport utgjør en god basis for det videre parlamentariske samarbeidet i Nordisk Råd og med forankringen av Rådets arbeid i de nasjonale parlament. Delegasjonen vil imidlertid fremholde at den ikke oppfatter setningen "*å forholde seg til EU/EØS-dagsordenen*" i presidiets notat fra Bodø som at Nordisk Råd skulle være noe koordinerende organ av EU/EØS-saker de nordiske parlamentene imellom. Det må imidlertid være helt legitimt for

Nordisk Råd å følge med i viktige saker som tas opp i EU og drøfte disse i sine organer. Det vil bli holdt årlige møter mellom parlamentspresidentene og Nordisk Råds presidium.

Berit Brørby
delegasjonsleder

2. RÅDETS ORGANISASJON

Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlament og regjeringer. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer, samt rådets arbeidsordning.

Nordisk Ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Det gjennomfører rekkommandasjoner vedtatt av rådet, og fremmer forslag til beslutninger for rådet. Ministerrådet fremlegger hvert år en årsberetning og virksomhetsplan for det kommende året.

Plenarforsamlingen

Plenarforsamlingen utgjøres av rådets 87 valgte medlemmer, samt regjeringsrepresentanter, som møtes til sesjon en gang om året på høsten.

Plenarforsamlingen er rådets høyeste besluttede organ, og vedtar bl.a. rådets rekkommandasjoner og uttalelser, og interne beslutninger. Stemmerett har bare de valgte medlemmene, dvs. parlamentarikerne.

Presidiet

Rådets presidium består av en president, en visepresident og elleve øvrige medlemmer, som utpekes av plenarforsamlingen. Alle landenes delegasjoner skal være representert i presidiet. Presidiet har ansvaret for rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjett og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet kan agere på vegne av plenarforsamlingen i de tilfeller man ikke kan vente til neste sesjon for å fatte en beslutning.

Utvalgene

Rådet har fem fagutvalg, Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer), Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer), Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer), Velferdsutvalget (14 medlemmer) og Næringsutvalget (14 medlemmer). Utvalgene forbereder sakene innen det tas beslutninger i plenum eller i presidiet. De behandler medlems-, regjerings- og ministerforslag, beretninger fra nordiske institusjoner, ministerrådets meldinger om vedtatte rekkommandasjoner og andre gjøremål.

Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgave er å utøve kontroll over virksomheten som finansieres over det nordiske budsjett, samt for saker som berører tolkningen av Helsingforsavtalen og andre nordiske samarbeidsavtaler. Kontrollkomiteen har 7 medlemmer.

Valgkomiteen

Valgkomiteens oppgave er å forberede valg som besluttet av plenarforsamlingen, samt eventuelle suppleringsvalg som vedtas på plenarforsamlingens vegne. Valgkomiteen har 7 medlemmer.

Delegasjonene

Hvert lands valgte medlemmer, varamedlemmer og regjeringsrepresentantene utgjør landets delegasjon i rådet. Den norske delegasjonen består av 20 medlemmer valgt av Stortinget, samt de av regjeringens utpekte representanter.

Delegasjonen konstituerer seg, velger leder, nestleder og ytterligere 6 medlemmer som danner delegasjonens arbeidsutvalg. Delegasjonen har ansvar for sine egne utgifter innen den budsjetttramme som Stortinget vedtar.

Partigruppene

Rådets medlemmer og varamedlemmer velges av parlamentene med hensyn til partienes styrkeforhold. Det finnes fire nordiske partigrupper: Den sosialdemokratiske partigruppe, Midtengruppen, Den konservative partigruppe og Den venstresosialistiske grønne partigruppe. Fordelingen av tillitsposter og ulike spørsmål drøftes og forberedes i gruppene før man tar beslutning i rådets organer. Partigruppene får økonomisk støtte og hver gruppe har ansatt sin partigruppesekretær.

Statsministrene

Statsministrene har en ledende rolle og det overgripende ansvar for det nordiske samarbeidet, og møtes regelmessig 3-4 ganger årlig. Formannskapet landet har ansvar for møtene.

Samarbeidsministrene

Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål i regjeringen og er ansvarlig for behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjettet. Statsråd Svein Ludvigsen har vært norsk samarbeidsminister i perioden som rapporten omhandler. Den norske delegasjonen har jevnlig kontakt med samarbeidsministeren og hans sekretariat.

Internett-adressen til de nordiske hjemmesider: www.norden.org

E-post-adressen til delegasjonen: nordisk@stortinget.no

3. DELEGASJONENS SAMMENSETNING

Stortinget valgte den 19. oktober 2004 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Odelstingets visepresident Berit Brørby
 Stortingsrepresentant Jens Stoltenberg
 Stortingsrepresentant Aud Gaundal
 Stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen
 Stortingsrepresentant Britt Hildeng
 Stortingsrepresentant Anne Berit Andersen
 Stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve
 Stortingsrepresentant Trond Helleland
 Stortingets visepresident Inge Lønning
 Stortingsrepresentant Raymond Robertsen
 Stortingsrepresentant John I. Alvheim
 Stortingsrepresentant Øyvind Korsberg
 Stortingsrepresentant Thore A. Nistad
 Stortingsrepresentant Inge Ryan
 Stortingsrepresentant May Hansen
 Stortingsrepresentant Lena Jensen
 Stortingsrepresentant May-Helen Molvær Grimstad
 Stortingsrepresentant Jan Sahl
 Stortingsrepresentant Arne Lyngstad
 Stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Ved delegasjonens konstituering 19. oktober ble Odelstingets visepresident Berit Brørby og stortingsrepresentant Arne Lyngstad valgt til hhv. delegasjonens leder og nestleder.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen
 Stortingsrepresentant Trond Helleland
 Stortingets visepresident Inge Lønning
 Stortingsrepresentant John I. Alvheim
 Stortingsrepresentant Inge Ryan
 Stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Valg foretatt på Nordisk Råds 56. sesjon

På rådets 56. sesjon i Stockholm ble fordeling på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)

Berit Brørby (A)
 Inge Lønning (H)
 Jan Sahl (KrF)

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)

Britt Hildeng (A)
 Lena Jensen (SV)
 Rune J. Skjælaaen (Sp)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)

Jens Stoltenberg (A)
 Arne Lyngstad (KrF), leder
 Anne Berit Andersen (H)
 Trond Helleland (H)

Miljø- og naturressursutvalget (16 medlemmer)

Asmund Kristoffersen (A), leder
 Inge Ryan (SV)
 Øyvind Korsberg (FrP)

Velferdsutvalget (15 medlemmer)

Aud Gaundal (A)
 Elisabeth Røbekk Nørve (H)
 May Hansen (SV)
 John I. Alvheim (FrP)
 May-Helen Molvær Grimstad (KrF)

Næringsutvalget (14 medlemmer)

Raymond Robertsen (H)
 Thore A. Nistad (FrP)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)

Aud Gaundal (A)
 Raymond Robertsen (H) leder

Valgkomiteen (7 medlemmer)

Berit Brørby (A)
 Arne Lyngstad (KrF)

Storingsrepresentant Trond Helleland ble innvalgt i Nordisk Investeringsbanks kontrollkomité for perioden 1. januar 2005-31. juni 2006.

Storingsrepresentant Arne Lyngstad ble innvalgt i styret for Nordisk Kulturfond med stortingsrepresentant Trond Helleland som suppleant for årene 2005 og 2006.

På grunn av forfall til delegasjonen møtte varamedlemmene Bendiks H. Arnesen (A) og Åge Konradsen (H).

4. NORDISK RÅDS 56. SESJON

4.1 Statsministrenes redegjørelse og generaldebatt

Anders Fogh Rasmussen innledet generaldebatten med å si at vi stadig blir mer avhengige av hverandre på tvers av grenser og kulturer. De nordiske land må takle globaliseringen sammen. Det danske formannskap vil legge særlig vekt på temaer som viten og innovasjon, fri bevegelighet over grensene, og et effektivt nordisk samarbeid som er politisk relevant og relevant for befolkningene. Norden må bevare ledelsen innen forskning og innovasjon, hvis vi skal sikre den nordiske velferd også inn i det 21. århundre. Vi skal skape nye og bedre jobber ved å kon-

kurrere på dyktighet, og her bør vi utnytte og utbygge det nordiske samarbeidet på utdannelsesområdet og forskningsområdet. Fogh Rasmussen påpekte at åpningen av Øresundsbroen viste at det fortsatt finnes alt for mange barrierer i Norden, til tross for mange års nordisk samarbeid og EUs indre marked. Det er derfor positivt at bekjempelse av grensehindre er blitt en fast del av Ministerrådets arbeid. Ikke minst tidligere statsminister Poul Schlüters arbeid med å identifisere og bekjempe barrierer for personer og varer er av stor betydning, og innsatsen har allerede gitt resultater. Den dansksvenske såkalte grensegangavtalen får virkning fra i år. Avtalen gjør det på en lang rekke områder lettere å pendle over broen. Fogh Rasmussen er fornøyd med at Poul Schlüter under det danske formannskap i særlig grad vil fokusere på grensehindre for små og mellomstore virksomheter. Den 1. januar 2005 inntreer de baltiske land i administrasjonen for den Nordiske Investeringsbank, og hermed innleder vi en ny epoke i det nordisk/baltiske forhold. Vi vil samtidig øke prioriteringen av samarbeidet med det nordvestlige Russland. Det nordiske samarbeidet har historisk hatt stor støtte blant de nordiske befolkninger, men vi må ikke glemme at samarbeidet i dag konkurrerer med samarbeidet i en rekke andre internasjonale organisasjoner. Det nordiske samarbeidet må være resultatorientert og relevant. Det må ikke drukne i demokrati og teknokrati. Vi bør bl.a. se på om det gir mening, at vi har flere ministerråd i Nordisk Ministerråd, enn vi har i EU. Til slutt sa Fogh Rasmussen at det går godt for Norden som helhet.

Statsminister Kjell Magne Bondevik startet sitt innlegg med å si at FNs utviklingsprogram i flere år har satt de nordiske land øverst på listen for "menneskelig utvikling". Vi har i stor grad en felles tilnærming på en rekke områder som helse, miljø, sosiale ordninger og samarbeid i arbeidslivet. Lisboa-strategien legger opp til ambisiøse mål for økt konkurransevne, forskning og nyskaping. Norden har mye å bidra med i oppfølgingen av Lisboa-strategien. World Economic Forum har igjen utpekt de nordiske land til å være blant de mest konkurransedyktige i verden, ikke minst på grunn av stabile rammevilkår for økonomi. De nordiske land prioriterer likestilling og å legge til rette for barnefamilier. Forholdene i arbeidslivet er kjennetegnet ved dialog. Vi satser på å legge til rette for et høyt utdanningsnivå. Vi går foran og kan bidra i oppfølgingen av Lisboa-strategien. Det er viktig for vår konkurransevne at vi bygger ned grensehindre, særlig på næringsområdet. Bondevik retter en takk til tidligere statsminister Poul Schlüter for det viktige arbeidet han står i ledelsen for. Vi må bygge ut det nordisk/baltiske samarbeidet på konkrete områder hvor det er behov. Ved sitt EU-medlemskap fra 1. mai ble de baltiske land også part-

nere gjennom EØS-avtalen. Gjennom avtalens nye finansieringsmekanismer vil Norge gi en solid økonomisk håndrekning til de baltiske landene.

I generaldebatten deltok for øvrig Asmund Kristoffersen, Inge Lønning, Berit Brørby, Lena Jensen og Aud Gaundal.

President i Samisk parlamentarisk råd, Lars Anders Bæhr, deltok også i debatten. Han viste til at samene fortsatt ikke er medlemmer i Nordisk råd. Det samiske samfunnet har en unik kompetanse gjennom språkforståelse, kulturforståelse og erfaring med grensesprengende samarbeid.

4.2 Nordisk samarbeid i et nytt Europa

Medlem av Europa-parlamentet, Poul Nyrup Rasmussen, var innbudt gjestetaler ved regionen. Han innledet ved å fokusere på tre europeiske utfordringer for det nordiske samarbeidet, som henger sammen. Det ene var det nye utvidede Europa, det andre den omfattende globaliseringen, og det tredje de nye sikkerhetsmessige utfordringene, som stiller egne betingelser og krav. Utgangspunktet var at de mulige nordiske svar på de tre utfordringene var at Europa skulle være en del av løsningen og ikke en del av problemet, at det ikke var Norden eller Europa, men både Norden og Europa. Den Europeiske Union var fra 1. mai i år verdens mest omfattende regionale samarbeid, og vi utgjør nå verdens største økonomi. Fra 1. mai har også beslutningsprosessen i Europa endret karakter. Det dynamiske samspillet mellom Rådet, Kommisjonen og Parlamentet er langt mer fremtredende enn tidligere, og derfor er det nå et nytt behov for et velkoordinert nordisk samarbeid - et samarbeid som fortsatt starter i våre hovedsteder, men som nå har inndratt hele Europa.

Det står fullstendig klart at etter den 1. mai kan man ikke lengre nøye seg med å forhandle i Brussel. Det betyr at man må inngå nye allianser, finne nye samarbeidspartnere og etablere nye interessefelleskap med land utenfor Norden. Det nye Europa gjør det nødvendig at Norden kaster vekk vår velkjente politiske tilbakeholdenhet og erkjenner at vi fra tid til annen kan ha behov for å utøve blokkpolitikk, hvis vi ønsker å fremme for eksempel særlige skandinaviske synspunkter eller tale de små og mellomstore landenes sak. Vi bør ta nye initiativ til å forsterke samarbeidet mellom Nordisk Råd og Europa-parlamentet. I den nye forfatningstraktaten er der også forutsett en større innflytelse fra de nasjonale parlamenter, selv sagt også her med tanke på Nordisk Råd. Det er utvilsomt at globaliseringen har gitt kolossal økonomisk og velferdsmessig fremgang. I Norden viser globaliseringens ansikt seg som positivt i den vekst vi har fått, men negativt ved utflytting av arbeidsplasser og den usikkerhet som den permanente forandring skaper.

Norden kan vise at konkurransedyktighet og sosial trygghet er to sider av samme sak. Russland underskrev Kyoto-protokollen fordi Russland kunne se at det var en fordel for Russland sett i relasjon til Europa, som kunne hjelpe Russland til større åpninger av markeder, adgang til handel og større teknologisk samarbeid. Vår verden er best tjent med et multilateralt samarbeid og ikke med et unilateralt samarbeid. Veien til fred i Midtøsten går over Jerusalem, og det er ingen tvil om at løsningen på den israelsk-palestinske konflikten er nøkkelen til en mer stabil region og til et definitivt oppgjør med terrorismen, som skaper så mye usikkerhet. Avslutningsvis pekte Nyrup Rasmussen på behovet for reformer i FN og syntes det ville ha vært fint å se at Norden og Europa i fellesskap ble Kofi Annans sterkeste allierte overfor de ekstremt viktige oppgavene vi står foran når det gjelder styrkelsen av FN.

4.3 Det grenseløse Norden

Samarbeidsminister Flemming Hansen, ministerrådets talsmann, åpnet med å si at de fem nordiske og tre selvstyrte områder har forskjellig lovgivning, forskjellige administrative systemer og forskjellige holdninger og tradisjoner. For eksempel skal innbyggerne i landene kunne ha mulighet til å ta med sine kjæledyr over grensene.

Vi har arbeidet intenst med problemet, med stor velvilje fra svenske kollegaer. Vi vil ikke lenger kunne se på de hindringer som er for de nordiske borgeres frie mobilitet, men også sette fokus på arbeidslivets grensehindringer.

Det grensepolitiske sekretariat i Nordisk Ministerråd skal nå gjøres permanent under Generalsekretærens direkte ledelse.

Finansminister Geir H. Haarde, Ministerrådets talsmann, fokuserte på at i februar i år undertegnet man en historisk overenskomst om Den Nordiske Investeringsbank, som medfører medlemskap av banken for Estland, Latvia og Litauen. Han la vekt på verdien av den løpende økonomisk-politiske dialog, som er et sentralt element i det nordiske samarbeidet. Skattespørsmål er et høyt prioritert område på de nordiske finansministrenes bord. På bakgrunn av finansministrenes arbeid med å nedbryte grensehindringer besluttet finansministrene den 18. mai i år å opprette et nordisk virtuelt skattekontor, og utvikle en felles nordisk skatteportal. Det Nordiske Virtuelle Skattekontor blir en nordisk samarbeidsorganisasjon med ansvar for kontakter omkring internordiske skattespørsmål og informasjon til medborgerne om nordiske skatteforhold. Hensikten er å understøtte de medborgere som har finansielle midler eller inntekter i mer enn ett nordisk land. Videre skal skattekontoret følge opp virksomheten innenfor sitt område og komme med forslag til lovgivningsmessige forandringer.

Det vil også bli utviklet en skatteportal som skal være forankret hos den islandske skatteadministrasjon. Nordisk Ministerråd har i flere tilfeller konstatert hvordan personer som flytter mellom de nordiske land, stilles overfor store spørsmål om hvordan og hvor beskatning av deres inntekter skal skje. For å understøtte disse personene meddelte han at de nordiske finansministere har besluttet at det skal innledes et nærmere samarbeid mellom de nordiske landene når det gjelder disse spørsmål. Det bør særlig legges vekt på å understøtte den enkelte borger til å oppfylle sine forpliktelser på en enkel måte.

Raymond Robertsen sa at Kontrollkomiteen har undersøkt virksomheten til de grenseregionale samarbeidsorganisasjonene som vi har i Norden. Kontrollkomiteen ønsket å se nærmere på seks problemstillinger. Det ene var hvor effektive disse organisasjonene var for å avskaffe grensehindre i Norden. Det andre var hvordan fordelingen mellom nordiske midler og EU-midler er. Det tredje var om de geografiske regionene var korrekte. Det fjerde var hvordan man samarbeider med andre aktører i regionen. Det femte var hvordan styringssignaler fra Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd ble fanget opp. Det sjette var om de grenseregionale samarbeidsorganisasjonene genererer nordisk nytte. I forbindelse med arbeidet er det utarbeidet en rapport fra NIBR, og Kontrollkomiteen konkluderer med tre punkter som de anbefaler at Nordisk Råd går inn for. Det første er å utarbeide rutiner for hvordan ordførerprogrammets politiske prioriteringer blir integrert også i dette arbeidet. Det andre er å stabilisere en del målbare indikatorer, slik at man kan sammenligne virksomheter regionene imellom på en bedre måte. Det tredje er at man i større grad etablerer en erfaringsbank mellom regionene.

4.4 Bæredyktig utvikling i Norden

Samarbeidsminister Jan-Erik Enestam sa at i 1998 ga statsministrene et oppdrag til Nordisk Ministerråd om å legge grunnen for en sterk nordisk profil for en holdbar utvikling av våre samfunn i Norden. I den foreliggende reviderte strategien peker de fra Ministerrådets side på hvilken måte holdbarheten skal gjennomsyre alle forhold i samfunnet. Nordisk Ministerråd deltok aktivt i møtet om biodiversitetskonvensjonen i Kuala Lumpur, og presenterte der en rapport om genetiske ressurser og ministerdeklarasjonen fra Kalmar, samt informerte ellers om arbeidet med holdbar utvikling i Norden. Som Nordisk Råd har ønsket, har man nå utviklet en hel serie indikatorer som kommer til å være nyttige redskaper når det gjelder å følge utviklingen. Det er også viktig at konsumentene får en bedre kunnskap om og større innflytelse på de ulike aspektene av livsløpet, dvs. produksjon, miljø, helse, kultur med mer. Enestam påpekte at de tre ministerrådsforslagene om strategi for genetiske res-

surser, handlingsprogram for miljøsamarbeid og for fiskeri-, jord- og skogbruks- samt levemiddelsamarbeid stiller opp videre mål og tiltak for perioden 2005-2008.

Arne Lyngstad kommenterte at selv om handlingsprogrammet bare omfattet perioden frem til 2008, vil han utfordre statsråden i forhold til neste klimarunde, etter 2012. Spørsmålet er om vi får en nordisk samordning i forbindelse med en ny runde, en ny Kyoto 2-protokoll, for perioden etter 2012, som igjen kan redusere klimautslippene ytterligere.

Inge Ryan sa at vi skal være stolte av at Norden skårer best på de fleste indikatorer i forhold til levekår. Norden er tuftet på mange naturressurser, som har gjort at vi kan leve i den velstanden vi gjør, men vi har en forvaltning av fiskeriressursene der en bruker nye metoder som er meget skadelige, og som faktisk truer enkelte bestander av fisk. Hvis vi som i dag allerede bruker mye energi, hele tiden skal ha en stigende kurs i forhold til økt energiforbruk, da går det i feil retning.

4.5 Spørretime med samarbeidsministrene

Under sesjonen svarte samarbeidsministrene på direkte spørsmål fra parlamentarikerne.

Det ble i alt stillet 18 spørsmål. Statsråd Erna Solberg representerte den norske regjeringen.

Outi Ojala fra Finland spurte om den norske regjeringen kunne garantere fortsatt finsk- og tospråklige barn morsmålsundervisning, etter man hadde endret retningslinjene for morsmålsundervisningen. Erna Solberg svarte at man hadde som det fremste mål å styrke undervisningen i norsk, men at man forsøker å stimulere finsk og tospråkligheten på mange ulike måter. Jens Christian Larsen fra Danmark spurte om norsk boikott ved salg til Danmark av vårgytende sild. Solberg svarte at norske myndigheter ikke er med på noen boikott, men at det fra næringsens side var tatt et initiativ for å hindre landing av sild i utenlandske havner. Hun la til at man burde hatt et bedre samarbeid på dette området, og håpet at man gjennom forhandlinger kunne få fram en fordeling av norsk vårgytende sild i løpet av 2005. Ole Stavad og Ester Larsen fra Danmark forfulgte denne saken senere i spørretimen med oppfølgingsspørsmål. Thore A. Nistad rettet spørsmål både til Norge og Sverige om en mulig forsering av utbyggingen av E18 mellom Oslo og Stockholm. Solberg svarte at det ikke er tvil om at det er viktig å satse på gode forbindelser over landegrensene, men hun påpekte at man har noen utfordringer internt i Norge også. Lena Jensen stilte et spørsmål til Nordisk Ministerråd om pornografisering av det offentlige rom. Både den svenske og den danske samarbeidsminister svarte på spørsmålet, og delte spørrerens bekymring.

4.6 Vestnorden i det nordiske samarbeidet

Den islandske samarbeidsminister Valgerður Sverrisdóttir startet med å si at samarbeidsministrenes enstemmige vurdering er at hele Norden vil være tjent med å styrke grunnlaget for nordisk samarbeid i Vestnorden, og av denne grunn lot samarbeidsministrene en arbeidsgruppe utarbeide redegjørelsen "Vestnorden i det nordiske samarbeidet". Økt fokus på Vestnorden vil ikke bare dreie seg om å styrke det nordiske samarbeidet i selve Vestnorden, men i mange tilfeller vil samspillet med Vestnordens naboer også være til fordel for hele Norden. I arbeidsgruppens redegjørelse finnes en oppfordring til ministerrådet om også å utforme en nabopolitikk mot vest, og at det var gledelig at det var en felles politisk vilje til et sterkere fokus på Vestnorden i det nordiske samarbeidet og med Nordens naboer i vest. Formannskapet har lagt vekt på en effektiv oppfølging av samarbeidsministrenes oppfordring til de forskjellige fagministerråd om å virkeliggjøre de forslag, som ble fremsatt av arbeidsgruppen. Det har skjedd mye i dette året, og hun nevnte noen få eksempler: Bl.a. har det blitt gjennomført en samferdselsanalyse av Vestnorden - det er første gang dette har blitt gjort. NORA (Nordisk Ministerråds regionale samarbeid i Vestnorden) har gjennom prosjektstøtte også muliggjort innovasjonsprosesser på flere næringsområder. De nordiske kulturinstitusjoner i Nuuk, Tórshavn og Reykjavik spiller også en viktig rolle for forsterkningen og koordineringen av kulturforbindelsene i den nordatlantiske region.

Asmund Kristoffersen sa at de har ambisjoner om å forsterke kontakten østover, men det er ikke tvil om at Nordens vestlige naboer også trenger særlig oppmerksomhet, og det øvrige Norden trenger Vestnorden. Nordisk Råd må i alle relevante fora det deltar i, ha Vestnordens særlige situasjon med i sine initiativ, ikke minst i kontakten vestover med både USA og Canada og østover til Russland. De andre nordiske land har mye å hente på å se på hva som foregår på energiområdet i Vestnorden, samtidig som Nordisk Råd og Ministerrådet bør støtte opp om de mange gode initiativ som vestnordiske land tar selv. Vestnordens demokratiske tradisjon kan være et forbilde for mange.

Inge Ryan sa at det er fem store nasjoner inklusiv Island, som er den minste av de fem, og så tre små, nemlig Færøyene, Åland og Grønland. Det snakkes ofte om solidaritet, og dette er såpass sårbare samfunn at de alltid fortjener litt ekstra oppmerksomhet fra de landene som har et helt annet grunnlag for å kunne drive med utviking og politikk.

4.7 Alkoholpolitikk i Norden

Arbeids- og sosialminister Dagfinn Høybråten sa at sosial- og helseministrene i Norden vedtok i Kø-

benhavn den 18. oktober en felles alkoholpolitisk strategi i forhold til det internasjonale samfunn. Det var blitt enighet om et felles nordisk framstøt for å påvirke de internasjonale rammebetingelsene som er med på å avgjøre hva slags politikk vi kan føre i Norden. Det mangler ikke dokumentasjon på økonomiske og samfunnsmessige kostnader forbundet med alkohol. Verdens Helseorganisasjon, med sin tyngde og sin legitimitet, er vår fremste leverandør av kunnskap om skadeomfanget. Norden vil ta initiativ til å få satt alkohol på dagsordenen på bred basis i WHO i 2005, fordi dette er en viktig folkehelsesak. Det som er sikkert, er at det ligger muligheter i EUs regelverk og i EUs arbeid med å utvikle en felles alkoholstrategi. Vi har sett at avgiftspolitikken i Norden blir påvirket som i et spill vi kjenner best som domino - fra Tyskland via Danmark til Sverige, fra Russland via Polen og de baltiske stater til Finland. Internasjonale forskere er klare på at de virkemidlene som har størst effekt, er de samme som har lang tradisjon for å bli benyttet i flere av de nordiske land. I EU håndteres alkoholen ut fra prinsippene om det indre marked, der varer og tjenester kan flyte uten unødvendige handelshindringer. EF-retten representerer et juridisk rammeverk for deler av den nordiske alkoholpolitikken, men EF-retten åpner også for at vi under henvisning til folkehelsen kan argumentere for nødvendigheten av alkoholpolitiske tiltak.

Rune J. Skjælaaen berømmet arbeids- og sosialministeren for det initiativet han tar overfor de nordiske lands ledere og viste til at vi i Norge har gjennomført en røykelov som gikk veldig raskt, og som har fått rask oppløsning i landet vårt.

May-Helen Molvær Grimstad ga honnør til de nordiske statsministrene og Nordisk Ministerråd - med sosial- og helseministrene - for å ha satt alkoholpolitikken på dagsordenen, og en spesiell honnør til Dagfinn Høybråten for det initiativet som er tatt. De helsemessige og sosiale konsekvensene som følger av alkoholmisbruk er enorme både for den enkelte misbruker, pårørende og uskyldige ofre. Hun tror det er behov for mer forskning og kunnskap angående barn som opplever alkoholmisbruk fra sine nærmeste, og at konsekvensene for disse kan være mye større enn man tror. Det er positivt at Nordisk Ministerråd vil styrke det nordiske samarbeidet når det gjelder forskning, forebygging og behandling av alkoholproblemer, da det har blitt vanskeligere å opprettholde effektive nasjonale og lokale alkoholpolitiske virkemidler.

4.8 Norden - en innovasjons- og forskningsregion

Næringsminister Thomas Östros sa at nærings- og innovasjonspolitiske spørsmål blir viktigere i hvert og ett av de nordiske landene, og at man bør fin-

ne veier for et sterkere enhetlig nordisk samarbeid. Det er mulig at vi i Norden får et fortrinn i Europa hvis vi samarbeider enda tettere. Hovedinnholdet i det nordiske seksårige innovasjonspolitiske samarbeidsprogrammet er å skape et internasjonalt konkurransekraftig nordisk innovasjonsmiljø gjennom et tverrnasjonalt samarbeid blant annet på strategisk politisk nivå, en prosess der vi lærer av hverandre og der vi vurderer hverandres innsatser for å kunne implementere gode ideer i hvert og ett av våre medlemsland. Gjennom å utnytte felles finansielle ressurser, kontaktnett og kunnskaper kan vi få en sterkere innovasjonspolitik.

Raymond Robertsen uttalte at en fri markedskonkurranse i IT-sektoren burde være en selvfølge - men det er ikke slik det ser ut i Norden i dag. Det var med denne politiske overskrift at Næringsutvalget i foråret 2004 fremsatte sin anbefaling om Open Source Software og åpne standarder i offentlig strategi. Det ble blant annet foreslått at de nordiske landene gikk sammen for å danne et Open Source kompetansesenter, som kan rådgi IT-ansvarlige - offentlige som private - i forbindelse med nyanskaffelse eller modernisering av IT-systemer. Målet er å få gjenopprettet markedsmekanismene så pris, kvalitet og leverandørvhengighet kan utvikle seg fritt. Fra Ministerrådets svar på anbefalingen fremgår det at man overveier å starte et kompetansenettverk - og altså ikke som foreslått et kompetansesenter. Robertsen undret seg over at 5 av verdens ledende forbrukerland av IT ikke har en felles politisk vilje til kraftfullt og med klare visjoner å komme på forkant med betingelsene for anvendelse, innkjøp og utvikling av infrastrukturen på softwareområdet.

Geir H. Haarde svarte på vegne av Ministerrådet at man finner at Open Source Software kompetansesenter er et komplisert tiltak, med store omkostninger. Derfor foreslås fokus flyttet til et nordisk Open Source kompetansenettverk som ikke begrenses av den ikke-kommersielle sfære. Fokuseringen i kompetansenettverkets arbeid foreslås å være Open Source og åpne standarder. Åpne standarder bør være et allment prinsipp i alle nordiske land, og kan med fordel fremmes samnordisk, med sikte på større internasjonal gjennomslagskraft, nemlig europeisk.

Lena Jensen understreket at kultur og utdanning er to store og viktige områder innenfor det nordiske samarbeidet. Den venstresosialistiske gruppen tror at man trenger en bredere evaluering av hvordan man bruker støtten til folkeutdanning, og at det er viktig å bruke ett år i forhold til dette.

4.9 Likestillingsspørsmål i det nordiske samarbeidet

Laila Dávøy sa at like rettigheter og muligheter for begge kjønn er en verdi i seg selv og en forutset-

ning for vår demokratiske tradisjon. Et nordisk samarbeid om likestilling gir en merverdi og er en viktig faktor i utviklingen og fornyelsen av feltet og av nasjonale politikkområder, som for eksempel velferd, arbeid og næringsutvikling. De nordiske landene arbeider for at kjønnsperspektivet integreres i alle samfunnsområder, som en strategi for å fremme full likestilling mellom kjønnene. Nordisk Ministerråd har finansiert flere forskningsprosjekter om kjønn og politikk i Norden. Det mest urovekkende resultatet fra en stor eliteundersøkelse er at toppsjiktet i arbeidslivet stort sett består av hvite, middelaldrende menn med bakgrunn fra overklassen og den øvre middelklasse.

May Hansen sa at statsråd Dávøy i sitt innlegg var inne på mange viktige områder, som hun støttet fullt ut. Det er få menn i barneskolen i Norge, og det er et veldig viktig poeng det statsråden sa i forhold til likestilling framover.

Arne Lyngstad sa at han synes den orienteringen statsråden gav omkring likestillingssamarbeidet i Norden, var interessant. For hvis ikke menn også tar innover seg at de har egne roller i forhold til barn, omsorg og at det også handler om å slippe kvinner til i bedriftsstyrer, næringsliv, lederroller, i ledernettverk osv., kommer vi ikke lenger i likestillingsarbeidet.

4.10 Nordisk kultursamarbeid

Brian Mikkelsen sa at kulturministrene er i gang med et hovedettersyn av både struktur og innhold av det fellesnordiske kultursamarbeidets ivaretagelse av fremtidige oppgaver. Strukturen innenfor det fellesnordiske samarbeidet har i hovedtrekk ikke endret seg i løpet av de siste 12 år. På bakgrunn av denne status er det nå enighet i de fleste fellesnordiske organer innenfor kulturområdet om, at det bør skje endringer i strukturen for om mulig å endre utviklingen. Nordisk Ministerråd er også inne i arbeidet med en handlingsplan for det nordiske kultursamarbeidet, og arbeidet med den nye handlingsplanen løper parallelt med strukturreformen.

Raymond Robertsen påpekte at en gammel traver i Nordisk Råd er det såkalte nordiske TV-samarbeidet. Kulturlivet og media kjenner sin egen hverdag og sine egne brukere og må derfor få frihet til å tilpasse seg markedet. Det er viktig at landene lærer hverandre å kjenne, men man trenger ikke en nordisk TV-kanal for å oppnå dette. Det er kostbart å bygge opp et nytt TV-tilbud med god kvalitet.

May Hansen understrekte at nordisk TV-samarbeid er et av de feltene der nordisk samarbeid har funnet godt. Flertallet i arbeidsgruppen har konkludert med at det er urealistisk ut fra disse beregningene av kostnader å skulle kunne etablere en nordisk TV-kanal. Vår felles språkforståelse er unik i verdenssam-

menheng, og utveksling av nordiske programmer styrker vår nordiske kultur.

4.11 Utenriks- og forsvarsministrenes redegjørelse og debatt, inkl. samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen, respektive Nordvest-Russland

Utenriksminister Geir H. Haarde startet med å si at det var en historisk begivenhet da EUs utvidelse trådte i kraft den 1. mai 2004. Det har en egen verdi at åtte av de ti nye medlemslandene er østeuropeiske land som i løpet av en relativt kort periode har utviklet seg til demokratiske samfunn som oppfyller de krav som stilles, ikke bare medlemskap til EU/EØS, men også NATO. I det siste tiåret har vi utviklet et stadig viktigere samarbeid også med våre tre baltiske naboer, Estland, Latvia og Litauen. Haarde påpeker at det regionale samarbeidet, inklusive samarbeidet mellom de nordlige regionale rådene, Nordisk Ministerråd, Østersjørådet, Arktisk Råd, Barentsrådet, er også meget viktig, ikke minst i forhold til utviklingen og integrasjonsprosessen i Europa. Terrorisme og spredning av masseødeleggelsesvåpen er en reell trussel mot våre verdier og samfunn og kan ramme oss alle. Med det danske medlemskapet i FNs sikkerhetsråd har Danmark - og dermed de nordiske landene - en verdifull mulighet til å påvirke den internasjonale kampen mot terrorisme. Irans forhold til utvikling av atomenergi er fortsatt bekymringsfullt. Det er avgjørende at Iran forbedrer sitt samarbeid med International Atomic Energy Agency, som bl.a. forlanger at Iran fullstendig redegjør for sitt atomprogram og utsletter all tvil vedrørende programmets innhold. En viktig men også uhyre vanskelig oppgave er å skape nasjonalt samhold internt i Irak. I Midtøsten dreier den største utfordringen seg om å skape stabilitet og unngå at konfliktene så vel i Irak som mellom Israel og Palestina eskaleres og spres ut i regionen. Presidentvalget i Afghanistan var et viktig skritt for den demokratiske prosessen som går videre, med parlamentsvalget i 2005 som den neste milepæl. Kampen mot narkotika, terror og stridsherrer er helt avgjørende for landets demokratiske og økonomiske framtid. De nordiske landene har også vært aktive i å fremme fredsprosessen i Sudan. Samarbeidet med de afrikanske landene er et sentralt element i alle de nordiske landenes bistandsprogrammer. Til slutt sa Haarde at i FN-spørsmål fortsetter de nordiske landene det konstruktive samarbeid som i årtier har vært sentralt i vår deltakelse i FN-arbeid.

Forsvarsminister Søren Gade Jensen startet med å omtale 2004 som et spennende år og har bydd på nye utfordringer for det nordiske forsvarssamarbeidet. Det nordiske forsvarssamarbeidet er kjennetegnet av en god, tett og regelmessig møtevirksomhet på alle nivåer. Nordisk forsvarsmaterielsamarbeid har i

10 år vært organisert i det som heter Nordic Armament Co-operation, forkortet NORDAC. NORDAC vil i 2005 gjennomføre et seminar for den nordiske forsvarsmateriellindustri for å orientere om mulighetene innenfor NORDAC. Arbeidet i NORDCAPS, Nordic Coordinated Arrangements for Peace Support, har også preget årets nordiske samarbeid positivt. Formålet med NORDCAPS er å utvikle det nordiske samarbeidet innenfor fredsstøttende operasjoner. Siden formaliseringen av NORDCAPS-samarbeidet i 1997 og opprettelsen av NORDCAPS' styrkeregister i 2001 har arrangementet medvirket til å skape rammen for en tettere koordinering og forståelse, når konkrete operative oppgaver skulle vurderes og eventuelt løses i nordisk sammenheng. Til slutt orienterte Gade Jensen om et felles nordisk initiativ for regionalt forsvarssamarbeid, som ble besluttet på det seneste nordiske forsvarsministermøte i september 2004.

I den etterfølgende debatt deltok fra norsk side fungerende utenriksminister Hilde Frafjord Johnson, John I. Alvheim, Arne Lyngstad, Aud Gaundal og Inge Lønning.

Samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen, respektive Nordvest-Russland

Samarbeidsminister Jan-Erik Enestam startet med å si at vi står overfor store forandringer, som kommer til å få langsiktige konsekvenser for internasjonal samhandling i det nordlige Europa generelt og for Østersjøensamarbeidet og det nordiske samarbeidet. Østersjøen er en tilvekstregion som vi bør videreutvikle sammen med alle land og aktører i området. Nordisk Ministerråd og samarbeidsministrene har som svar på de nye utfordringene laget nye retningslinjer for samarbeidet med Estland, Latvia, Litauen og Nordvest-Russland. De nordiske landene kan være stolte av den innsatsen de har gjort i nærområdet enkeltvis og sammen via Ministerrådet og nærområdesamarbeidet. Gjennom nordisk-baltisk samarbeid oppnår landene mer enn det hvert enkelt er i stand til. En utvidet europeisk union med 25 medlemmer gir nye muligheter for regional samordning. Vi må gjøre en ny vurdering av nærområdesamarbeidet som en følge av balternes medlemskap i EU. Vi kommer til å frigjøre ressurser til økte satsinger i Nordvest-Russland, satsinger som også får økt oppmerksomhet og er genuint nordiske. Ministerrådets styrke ligger i at det har vært nærværende via informasjonskontor og filialer i allerede drøyt ti år. Det er viktig at samarbeidet med Nordvest-Russland bygger på felles nordiske og russiske prioriteringer. Vi skal fokusere vår virksomhet på de områdene der vi best kan formidle vår kunnskap og beste løsninger til lokale aktører i små og mellomstore prosjekt. Ministerrådet har aktivt bidratt til kommisjonens nye nordlige di-

mensjon av informasjonssystem, som skal gi et overblikk over aktiviteter i området.

Asmund Kristoffersen, miljø- og naturressursutvalgets talsmann, sa at når man fra Nordisk Råds side for ett år siden ba om at Ministerrådet skulle utarbeide en handlingsplan for samarbeidet med Nordvest-Russland, var det ut fra et overordnet ønske om at Nordisk Ministerråd skulle være aktiv og prioritere et velfokusert og synlig samarbeid med forskjellige aktører i Nordvest-Russland. Miljø- og naturressursutvalget vil også framover søke å styrke sine samarbeidsflater med nordvestrussiske parlamentarikere omkring miljø saker. Ministerrådet har nå utarbeidet retningslinjer for dette samarbeidet, hvor de overordnede prinsipper og samarbeidstemaer er fastlagt. Av retningslinjene framgår det at det skal utarbeides en mer presis plan for samarbeidet, et såkalt Russlandsprogram. I forbindelse med utarbeidelsen av Russlandsprogrammet er det viktig å se det nordiske samarbeidet i sammenheng med de nasjonale interesser og samarbeidsinitiativer fra EU m.fl.

Bendiks H. Arnesen sa at urbefolkningen i Nordvest-Russland har havnet i en forferdelig situasjon. Tvangskollektiviseringen som ble satt i gang av Stalin på 1930-tallet, gikk ekstra hardt utover levemåten, kulturen og tradisjonene til urfolkene. Fra russisk side er det fra sentralt hold gitt lover som gjør det formelt mulig for urfolkene bedre å ta vare på og utvikle sin kultur. Samene, urfolkene som bor i Norge, Sverige, Finland og Russland, har engasjert seg for å hjelpe sine brødre og søstre i øst.

4.12 Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet 2005

Ministerrådets representant, Valgerður Sverrisdóttir, omtalte først den løpende dialog mellom Ministerrådet og Nordisk Råd, en fruktbar og konstruktiv dialog som starter allerede ved utarbeidelsen av Ministerrådets budsjett direktiv. Dette fører til en sterkere politisk forankring av det nordiske budsjett, og dialogen er blitt en fast og uunnværlig del av budsjettprosessen. Ministerrådet forsøker hele tiden å finne fremgangsmåter og metoder for å videreutvikle budsjettet som styringsverktøy, som kan øke mulighetene for omprioriteringer i budsjettet. Ministerrådets fem overordnede prioriteringer for 2005 er: Et grensefritt Norden, velferdsstaten, herunder demografi og migrasjon, forskning og innovasjon, Norden som en bærekraftig region, og det internasjonale Norden, herunder nærområdesamarbeidet. Disse prioriteringene utgjør sammen med samarbeidet med EU og aktivitetene på kulturområdet grunnpilarene i Ministerrådets arbeid. I tillegg til dette fortsetter arbeidet med de overordnede temaene: Barn og unge, likestilling og samarbeidet med frivillighetssektoren. Det grensepolitiske arbeidet får innenfor rammene av

det grensefrie Norden økt støtte i form av en egen budsjettlinje, som markerer at dette arbeidet vil bli en stadig mer permanent del av Ministerrådets virksomhet. Det politiske samarbeidet med de baltiske landene skal utdypes og kommer til å skje på likeverdige vilkår. Kjerneoppgaver i det nordiske samarbeidet skal komme sterkere i fokus, og målet er å gjøre Norden fremgangsrikt i det nye Europa. Budsjettet for 2005 innebærer en videreføring av aktivitetsrammene for 2004 og er på i alt 817 mill. DKK.

Berit Brørby var fornøyd med at Ministerrådet har tatt til seg de kommentarene som Nordisk Råd har lagt fram under de tidligere budsjettprosessene og også under denne. Budsjettet er etter hennes mening det viktigste dokumentet som behandles i Nordisk Råds sesjon, for uten penger blir det ingen aktiviteter. Nordisk Råd har fortsatt for lite innsyn i de godt og vel 1 700 prosjektene som pågår innenfor det nordiske samarbeidet. Partigruppene har hatt mange forslag til omdisponeringer, som denne gang ikke gjenspeiler de beskjedne endringer som foreslås. Rommet for omprioriteringer i budsjettet er begrenset, ettersom en så stor del av ressursene er låst fast til pågående prosjekter og til finansiering av de ulike institusjonene. Innenfor neste års budsjett må det skapes større muligheter for omdisponering av midler mellom de ulike budsjettområdene.

Inge Ryan sa at det er interessant å registrere at både Berit Brørby fra sosialdemokratene og Kent Olsson fra de konservative snakker om at det burde være mer penger til det nordiske samarbeidet. Det er ikke så lenge siden den venstresosialistiske gruppen fremmet forslag om økte rammer, et medlemsforslag som ikke fikk noen tilslutning i Nordisk Råd. Ryan var enig i at enten må budsjettgruppen i Nordisk Råd få større innflytelse, ellers må alt legges ned. Gruppen er glad for at det fortsatt er en satsing mot det arktiske og også en satsing i forhold til Baltikum når det gjelder sosiale forhold i disse landene.

Raymond Robertsen sa at til Kontrollkomiteens oppgaver hører det bl.a. med å granske Riksrevisjonen og revisorens rapport til Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Angående Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har Kontrollkomiteen ingen bemerkninger å rapportere. Nordisk Kulturfond har etter mange problemfylte år fått god kontroll over sin situasjon. Man vet at det ikke er spesielt vanlig at revisorer kommer med positive bemerkninger, så dette er svært tilfredsstillende. Kontrollkomiteen konstaterer at Nordisk Kulturfond skjøtter sine oppgaver på en eksemplarisk måte. En bemerkning som Kontrollkomiteen likevel har gitt når det gjelder Nordisk Kulturfond, handler om omorganisering av Nordisk Kulturfond for at fondet skal få status som et selvstendig juridisk objekt.

4.13 Nordisk Råds priser

Nordisk Råds musikkpris ble første gang utdelt i 1965, og deretter annet hvert år. I 1990 ble det besluttet at den skulle deles ut hvert år, hvert annet år for det skapende musikkområdet, til et verk eller en komponist, og annet hvert år til en utøver på musikkområdet. I 2004 gikk musikkprisen til den islandske komponisten Haukur Tómasson for operaen "Gudrun's 4. sang". Prisen ble delt ut under Nordisk Råds 56. sesjon i Stockholm. I 2005 går prisen til det norske ensemblet Cikada. Prisen deles ut i forbindelse med Nordisk Råds 57. sesjon i Reykjavik. Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen er professor Bjørn Kruse og varamedlem fløyvist Gro Sandvik.

Nordisk Råds litteraturpris ble opprettet i 1961, men først utdelt i 1962.

I 2004 gikk prisen til den finske forfatteren Kari Hotakainen for romanen Juoksuhaudantie (Løpgravsvägen). Prisen ble delt ut under Nordisk Råds 56. sesjon i Stockholm. Prisen går i år til den islandske forfatteren Sján (Sigurjón Birgir Sigurðsson) for romanen Skugga-Baldur. Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen er professor Hans H. Skei og forfatter Oskar Stein Bjørlykke. Varamedlem er bibliotekar Aud Nordgarden Grimstad.

Nordisk Råds natur- og miljøpris ble opprettet i 1994. I 2004 gikk prisen til organisasjonen *Coalition Clean Baltic*, Sverige, for deres innsats for å beskytte det nordiske havmiljøet. I år skal Natur- og miljøprisen tildeles en person, virksomhet eller organisasjon i Norden, som fremgangsrikt arbeider for og bidrar til at synliggjøre, opprettholde, bruke og/eller forvalte verdifulle kulturlandskaper i Norden slik at de samlede natur- og kulturverdier beholdes og utvikles. Hvem som får prisen offentliggjøres den 15. september i år. Norske medlemmer i bedømmelseskomiteen er generalsekretær i Naturvernforbundet Tore Killingland, stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl, varamedlemmer er direktør Eli Arnstad og tidl. stortingsrepresentant Johan J. Jakobsen.

Nordisk Råd har etablert en egen nordisk filmpris som skal tildeles manusforfattere, regissører og produsenter. Nordisk Råds filmpris ble utdelt i forbindelse med Nordisk Råds 50-års jubileumssesjon i Helsingfors i 2002. Den gang gikk prisen til Aki Kaurismäki for filmen "Mannen uten minne". Filmprisen deles ut for første gang permanent i år. Norske medlemmer i juryen er filmkritiker Øyvør Dalan Vik, (Dagens Næringsliv) og programmedarbeider Anne Hoff (NRK), suppleant er Ola Lund Renolen, (Trondheim kommune) Hvem som mottar prisen for 2005 kunngjøres i oktober. Samtlige nordiske priser er på 350 000 danske kroner og skal deles ut i Reykjavik i forbindelse med Nordisk Råds 57. sesjon den 26. oktober 2005.

5. NORDISK RÅDS VIRKSOMHET 2. HALVÅR 2004 - 1. HALVÅR 2005

5.1 Presidiet

Presidiet består av 13 medlemmer fordelt mellom de fire nordiske partigrupper i Nordisk Råd, samtidig som at alle land er representert. Norge har i denne perioden vært representert i presidiet ved Berit Brørby, Inge Lønning og Jan Sahl. President for 2004 var Gabriel Romanus, Sverige.

Ved Nordisk Råds sesjon i november 2004 i Stockholm ble Rannveig Guðmundsdóttir (Sosialdemokratiske gruppe), Island, valgt som president for 2005.

I andre halvår 2004 har presidiet holdt tre møter. I tilknytning til sesjonen i Stockholm i november hadde presidiet et møte med de nordiske statsministere. Hovedsakene ved møtet var det parlamentariske samarbeid i Nord-Europa, statsministrenes planer i forhold til samarbeidet i Arktis, Barentsregionen og Østersjøområdet, det nordiske samarbeid sett i lys av EUs utvidelse samt nasjonal forankring av det nordiske samarbeid inkludert samarbeidet med regjeringene.

Presidiet hadde ved samme anledning også et møte med utenriksministrene hvor temaene var samarbeid i Østersjøregionen, Barents og Arktis samt et eventuelt samarbeid med EUs østre naboer. Likeledes ble spørsmålene om nordisk samarbeid i FN-sammenheng og om sikkerhetspolitikk og sivil krisehåndtering berørt.

I forbindelse med sesjonen hadde presidiet møte med Vestnordisk Råds presidium. Temaene var bl.a. energi, fiskeripolitisk samarbeid og klimaforskning samt Vestnorden i det nordiske samarbeidet.

Under sesjonen ble det organisert en rundebordskonferanse med representanter fra nærværende internasjonale parlamentariske organisasjoner over temaet parlamentarisk samarbeid i nordlige Europa.

I møtet den 22. september på Åland drøftet presidiet oppfølgingen av dialogen med de nordiske parlamenters presidenter, samarbeidet med Baltikum samt med Russland.

Ved møtet i Brussel 2. desember fortsatte presidiet på basis av referat fra møtet 2. november 2004 mellom presidiet og de nordiske parlamenters presidenter, å drøfte økt samarbeid med de nordiske parlamenters fagkomiteer, bedre koordinering av Nordisk Råds møter med de nordiske parlamenters møtekalendre samt en konsentrering av Rådets arbeid. Presidiet hadde også møte med SINEEA-delegasjonen i Europaparlamentet (European Parliament's Delegation for Relations with Switzerland, Iceland and Norway and to the EEA Joint Parliamentary Committee and the Nordic Council Presidium). Temaer for møtet var EUs utvidelse, parlamentarisk samarbeid i Nord, EUs nabolandspolitikk samt arktiske problem-

stillinger. I et separat møte ble presidiet orientert om Euro-Mediterranean Partnership/Barecelona Process og Euro-Mediterranean Parliamentary Assembly (EMPA).

I første halvår 2005 har presidiet holdt fire møter. I forbindelse med rådets møter i København 27. januar ble det holdt et fellesmøte om biopolitikk hvortil også representanter for de nasjonale fagutvalg var invitert. Presidiet vedtok en uttalelse om å styrke det nordiske samarbeidet i krise- og katastrofehåndtering. Presidenten for Ungdomens Nordisk Råd, Andrés Jonsson, redegjorde for arbeidet i UNR. Presidiet ble fra Nordisk Ministerråds danske formannskaps side informert om programmet for 2005. Presidiet ble ved riksdagsledamot Tone Tingsgård informert om situasjonen i Hviterussland og Ukraina.

I forbindelse med presidiets møte 7.-8. mars i Reykjavik ble det holdt et seminar om likestilling. Fra norsk side deltok Arne Lyngstad med foredrag. På sitt møte drøftet presidiet bl.a. samarbeidet med Europarådet og utviklingen av det parlamentariske Østersjøsamrådet.

Ved Nordisk Råds fellesmøte med Baltisk Forsamling i Pärnu, Estland 27.-29. april, drøftet presidiet fremdriften av dialogen med de nordiske parlamentspresidenter. Presidenten redegjorde fra møtet med parlamentspresidentenes talsmann, Jørgen Kosmo, den 13. april. Presidiet drøftet mandatet for Østersjøsamrådets faste parlamentarisk komité. Etter forslag fra norsk side vedtok presidiet for sin del at mandatet skulle innsnevres i forhold til komiteens egne ønsker.

Presidiet hadde et møte med Baltisk Forsamlings presidium om parlamentarisk samarbeid i Østersjøregionen.

Temaene for det femte fellesmøtet mellom Nordisk Råd og Baltisk Forsamling var "Prioriteringer i det baltisk-nordiske samarbeid i forhold til de globale utfordringer" og "Styrking av demokrati og det sivile samfunn i land som grenser opp til de baltiske land og nordiske land".

Fellesmøtet ble åpnet av Estlands president, Arnold Rüütel. Fellesmøtet vedtok en uttalelse (*vedlegg 4*).

I forbindelse med rådets møter 28.-29. juni i Bodø hadde presidiet møte med Jørgen Kosmo den 29. juni hvor dialogen med de nordiske parlamentspresidenter ble drøftet. Presidiet hadde samme dag vedtatt en oppsummering av dialogen om utviklingen av Nordisk Råd (*vedlegg 2*). Kosmo avga den 30. juni en sluttrapport om denne dialogen (*vedlegg 3*). Nordisk Ministerråds generalsekretær Per Unckel informerte om det pågående moderniseringsarbeid som er igangsatt av det danske formannskapet og som har som mål bl.a. å redusere antall ministerråd. Unckel informerte dessuten om Ministerrådets nye Russlandsprogram som har et budsjett på 30 mill.

DKK og er rettet mot Barentsregionen, om etableringen av informasjonskontor i Kaliningrad, om Ministerrådets arktiske program og om Ministerrådets økte samarbeid med Arktisk råd, Østersjørådet og Barentsrådet.

Nordisk Råd har tette kontakter med Vestnordisk Råd. Nordisk Råd var representert på Vestnordisk Råds fagkonferanse på Færøyene og på årsmøtet i Island.

Nordisk Råds fellesbudsjett i 2005 er på 30,66 mill. DKK. Landenes betalingsandel bestemmes etter en særskilt fordelingsnøkkel som baserer seg på landenes andel av den samlede nordiske bruttonasjonalinntekt. Fordelingsnøkkelens utarbeides av de nordiske lands finansdepartement og foreligger som oftest i mai før budsjettåret. Stortingets andel i 2005 er på 26,3 pst. (25,2 pst. i 2004). Andelen for 2006 blir på 26,0 pst. Rådets felles sekretariat er i København og har for tiden om lag 20 ansatte. Direktør for sekretariatet er Frida Nokken.

Presidiets arbeidsgrupper

Presidiet har ansvaret for samordningen av Nordisk Råds behandling av Nordisk Ministerråds budsjett som for 2004 var på 817,5 mill. DKK, og planer for det nordiske samarbeidet. Presidiet nedsatte en arbeidsgruppe med ett medlem fra hver av Rådets fire nordiske partigrupper. Leder er Berit Brørby, Den sosialdemokratiske gruppen, med Inge Ryan som representant for Den venstresosialistiske-grønne gruppe.

Presidiet har nedsatt en informasjonsgruppe på fem medlemmer slik at alle land og partigrupper er representert. Gruppen skal gi presidiet råd i informasjonsspørsmål. Fra norsk side deltar Lena Jensen, Den venstresosialistiske-grønne gruppe.

Presidiet har sammen med Baltisk Forsamling hatt en analysegruppe for å konkretisere samarbeidet mellom Nordisk Råd og Baltisk forsamling. Inge Lønning inngikk i gruppen. Etter møtet i Pärnu i april 2005 ble gruppen oppløst.

Presidiet har en "Prisgruppe" til vurdering av Nordisk Råds Natur- og miljøpris og de øvrige Nordisk Råds priser. Gruppen har fire medlemmer, en fra hver partigruppe. Leder er Inge Lønning.

Presidiet har nedsatt en arbeidsgruppe for samfunnsikkerhet. Gruppen har seks medlemmer som representerer de fire nordiske partigrupper og de fem nordiske land. Leder er Inge Lønning.

Presidiet har utpekt Jens Christian Larsen (frem til 8. februar 2005) og deretter Gabriel Romanus som rapportør til å følge opp samarbeidet med Nordvest-Russland.

Presidiet har utpekt Ole Stavad som rapportør vedrørende Nordisk Ministerråds arbeid med å fjerne grensehindre mellom de nordiske land.

Presidiets internasjonale kontakter

Nordisk Råd er representert i Den faste parlamentarikerkomité for det arktiske samarbeid som observatør ved Rannveig Gudmundsdóttir. Komiteen har siden sommeren 2004 hatt møter i Nuuk, Brussel, Washington D.C. og St. Petersburg.

Rådet var representert på 13. parlamentariske Østersjøkonferanse, 29.-31. august i Bergen. Rådets president, Gabriel Romanus, var en av talerne. Inge Lønning og Asmund Kristoffersen inngikk i Nordisk Råds delegasjon. I den faste parlamentarikerkomité er de nordiske land gjennom Nordisk Råd representert ved Kent Olsson og Arja Alho.

Rådet var representert ved IPU's konferanse i Genève i oktober 2004 ved stortingsrepresentant Thore A. Nistad. Han representerte også rådet på IPU's konferanse i Manila i april 2005.

I forbindelse med Nordisk Råds sesjon i Stockholm i november 2004 hadde presidiet separate møter med representanter for henholdsvis Baltisk Forsamling, det russiske parlament og med Foreningen for regionale parlament i Nordvest-Russland.

Nordisk Råds president deltok i den 29. sesjon i British-Irish Interparliamentary Body i Wales i oktober. På dette møtet ble Nordisk Råd formelt opptatt som observatør i organisasjonen.

Nordisk Råd var godt representert på konferansen "Nordiske dager i Berlin" 9.-10. november. Arrangementet ble holdt i fellesskap av en tysknordisk parlamentarikergruppe i Det tyske parlament, de nordiske ambassader og Nordisk Råd. Fra norsk side deltok Arne Lyngstad med et foredrag.

Rådet var representert ved Benelux-parlamentets sesjon i Brussel i desember.

Rådet var representert ved en delegasjon under ledelse av påtroppende president for 2005, Rannveig Gudmundsdóttir ved Baltisk Forsamlings møte 17.-18. desember i Riga. Fra norsk side deltok Inge Lønning.

Nordisk Råds og Baltisk Forsamlings arbeidsgruppe om økt samarbeid hadde møte i Riga 4. mars. Fra norsk side deltok Inge Lønning.

Rådet var representert ved sin president på den 25. sesjonen i parlamentarikerforsamlingen til Samveldet av uavhengige stater, St. Petersburg 14. april i St. Petersburg parlamentariske konferanse til minne av 60 års dagen for seieren i Den andre verdenskrig, 15. april.

Rådet var representert ved sin president på St. Petersburg Økonomisk Forum 14.-16. juni.

Rådet var representert ved sin president på EXPO 2005 i Aichi, Japan 2. juli.

Rådet var representert ved en delegasjon under ledelse av rådspresidenten på den 14. parlamentariske Østersjøkonferanse, 29.-30. august. Fra norsk side deltok Asmund Kristoffersen.

5.2 Næringsutvalget

Utvalget har ansvaret for saker som berører vilkårene for økonomi og produksjon, næringspolitikken, handel, fri rørlighet, grensehinderspørsmål, regional politikk og strukturstøtte, sysselsetting og arbeidsmarked, arbeidsmiljø, infrastruktur, herunder transport og kommunikasjon samt IT. Norske medlemmer i utvalget er Raymond Robertsen og Thore A. Nistad.

Næringsutvalget har hatt 5 møter i perioden. På møtet i september 2004 behandlet utvalget to ministerrådsforslag, ett forslag om samarbeid på arbeidsmarkeds- og arbeidsmiljøområdet 2005-2008 og ett forslag til Innovasjonspolitisk samarbeidsprogram 2005-2010. Det førstnevnte ministerforslaget førte fram til en godkjent framstilling av presidiet (nr. 5/2004), mens det andre forslaget ble vedtatt av plenarforsamlingen på sesjonen og resulterte i en rekommandasjon (nr. 12/2004). I forbindelse med møte i tilknytning til sesjonen i november møtte utvalget den svenske arbeidsminister, Hans Karlsson, som presenterte ministerrådsforslaget om samarbeidet på arbeidsmarkeds- og arbeidsmiljøområdet.

Utvalget fikk også en redegjørelse fra direktøren for Nordisk Innovasjonssenter, Kjetil Storvik, om det framtidige nordiske næringslivsrettede samarbeidet på forsknings- og innovasjonsområdet. På møtet i januar 2005 fikk man en redegjørelse om det danske formannskapsprogrammet på utvalgets saksområder, og om EUs forslag til direktiv om patenter på software. Utvalget nedsatte en arbeidsgruppe ledet av Raymond Robertsen, for å arbeide videre med EUs forslag om patenter på software. Utvalget var også medarrangør av et seminar om EUs kjemikaliedirektiv REACH. Utvalget arrangerte 10.-11. mai i København en større konferanse om Global Outsourcing og Nordisk Insourcing. Det var god deltakelse fra næringslivsorganisasjoner, innovasjonsmiljøer og offentlige myndigheter. På møtet i Bodø i juni 2005 ga en representant fra det svenske Skatteverket en presentasjon av den nordiske skatteportal/virtuelt skattekontor. På dette møtet la arbeidsgruppen ledet av Raymond Robertsen fram sin sluttrapport og de forslag man var blitt enige om å fremsette som utvalgsforslag vedrørende patent på software.

5.3 Miljø- og naturressursutvalget

Miljø- og naturressursutvalget har ansvaret for saker som angår miljø, jord- og skogbruk, fiske, bærekraftig utvikling samt energi. De norske medlemmene av Miljø- og naturressursutvalgets har vært Asmund Kristoffersen, som er leder for utvalget, Inge Ryan og Øyvind Korsberg.

Utvalget har hatt 5 møter i perioden. I forbindelse med septembermøtet presenterte Nordisk Ministerråd et forslag om revidert strategi for bærekraftig ut-

vikling i Norden. Strategien ble komplettert av et forslag om en revidert strategi for genetiske ressurser i Norden 2005-2008, et handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbeidet 2005-2008 og et forslag om handlingsprogram for nordisk fiske-, jord- og skogbruks- samt næringsmiddelsamarbeid 2005-2008, det siste med overskriften "et nordisk løft for verdiskaping og livskvalitet". Utvalget fant disse forslag så omfattende at de ikke kunne ferdigbehandles før sesjonen høsten 2004, og fortsatte dialogen med Ministerrådet utover i 2005. Bl.a. møtte utvalget formannen for Ministerrådet, den danske fødevareminister Hans Christian Schmidt, i mars 2005 som belyste mange viktige spørsmål som hadde blitt reist av utvalgsmedlemmene i forbindelse med behandlingen av de mange ministerrådsforslag. I samme anledning hadde man et eget møte med representanter fra Folketingets Fødevareutvalg, der man bl.a. tok opp spørsmålet om mulighetene for å styrke nordiske synspunkter i EU på GMO-området, og nordisk samarbeid for få til større gjennomslagskraft for økologisk landbruk.

Utvalget har hatt god kontakt med sitt respektive søsterutvalg i Baltisk Forsamling denne perioden. I samband med fellesmøtet mellom Baltisk Forsamling og Nordisk Råd i Pärnu i Estland i april 2005, arrangerte de to utvalgene et seminar om Østersjøen som et særlig sensitivt sjøområde (PSSA), der også medlemmer fra den faste parlamentariske komiteen for Østersjøen deltok. Og den 10.-11. desember avviklet man en trilateral energikonferanse i Stortinget, med representanter fra Nordisk Råds Miljø- og naturressursutvalg, Baltisk Forsamlings Miljø- og energikomité, samt Benelux respektive utvalg på temaet politiske og finansielle instrument for å fremme bruken av bærekraftig og sikre energikilder.

REACH - EUs kjemikalielovgivning var tema for utvalgets seminar i forbindelse med utvalgets januar-møte, og under junimøtet i Bodø avholdt utvalget et seminar der temaet var klimaforandringer og langsiktig samfunnsplanlegging. I Bodø holdt Hill-Marta Solberg, i egenskap som leder av Arktis parlamentarisk komité, innlegg om politiske initiativer fra Arktisk Råd og Arktisk parlamentarisk komité.

5.4 Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalget arbeider med spørsmål og saker som berører kultur, utdanning og forskning. Utvalget ledes av den svenske riksdagsmedlem Lars Wegendal. Norske medlemmer i utvalget er Britt Hildeng (A), Lena Jensen (SV) og Rune J. Skjælaaen (Sp). Trond Helleland (H) var medlem av utvalget t.o.m. 31. desember 2004.

Utvalget har i perioden september 2004 t.o.m. juni 2005 hatt fem utvalgsmøter.

I forbindelse med kultur- og utdanningsutvalgets møter på Åland den 22. september møtte medlemmene representanter fra Ålands landstings kulturutvalg. Utvalget møtte også representanter for ungdomsprosjektet Katapult (et arbeidsmarkedsintegrasjonsprosjekt for arbeidsløse ungdommer) og ungdomsorganisasjonene SKUNK (samarbeidsorganisasjon for ungdomskultur i Skjærgården) og Punkt (en selvstendig organisasjon under det lokale Agenda 21-kontoret) på Åland.

I forbindelse med sesjonen Stockholm den 1.-3. november i fjor hadde utvalget et samrådsmøte med de nordiske kulturministrene den 3. november. Temaer som ble diskutert var 1) rapporten "Nordiska konstrådet - en ny aktör i Nordisk Ministerrådets kultursamarbete" og rapporten fra det islandske formannskap for 2004, 2) Ny handlingsplan for det nordiske kultursamarbeidet 2006-2008 og planer for det danske formannskapet 2005, 3) Nordisk idrettssamarbeid.

Kultur- og utdanningsutvalget hadde møter i København den 27. januar 2005 og arrangerte i samarbeid med Nordisk Biotetisk komité et seminar om bioteknologi og bioetikk. Tittelen på seminaret var "Mot en nordisk biopolitikk?". Britt Hildeng ledet den tverrpolitiske arbeidsgruppen, med representanter fra alle fagutvalg, som forberedte seminaret. Medlemmer fra aktuelle fagkomiteer i Stortinget var invitert og deltok på seminaret. Det foreligger også en rapport fra seminaret (ANP 2005:743). På utvalgsmøtet i København fikk utvalget også en redegjørelse om den internordiske språkundersøkelsen, ved prosjektleder Lars Olof Delsing, fil. dr. Katarina Lundin Åkesson (Lund Universitet) og Mats Jönson (Nordisk Kulturfond).

Utvalget hadde møter i Pärnu i Estland den 28. april 2005, i forbindelse med fellesmøtet mellom Baltisk Forsamling og Nordisk Råd. Utvalget hadde møte med sitt søsterutvalg i Baltisk Forsamling, hvor hovedpunktene var etablering av et baltisk-nordisk område for forskning og utdanning, samt en orientering om Bologna-prosessen. Til sistnevnte møte ga statssekretær Bjørn Haugstad en orientering om Bologna-prosessen, det norske formannskapets prioriteringer og ministermøtet i Bergen i mai samme år.

Utvalget hadde også møter i Bodø den 29. juni i år. Kultur- og utdanningsutvalget har det siste året hatt to arbeidsgrupper. Arbeidsgruppen om bioteknologi, som ledes av Britt Hildeng, samt arbeidsgruppen om Baltikum, hvor hovedfokus er utdannings-samarbeid, der Lena Jensen er norsk medlem.

5.5 Velferdsutvalget

Velferdsutvalget arbeider med spørsmål og saker som berører velferds-, sosial- og helsepolitikk. Utvalget ledes av det finske riksdagsmedlem Tarja

Cronberg. Norske medlemmer av utvalget er John I. Alvheim, Aud Gaundal, May Hansen, Elisabeth Røbekk Nørve og May-Helen Molvær Grimstad.

Utvalget har hatt seks møter i perioden september 2004 til august 2005.

Velferdsutvalget hadde møter i Mariehamn på Åland den 20. september 2004. Utvalget fikk i forbindelse med dette møtet en orientering av Sune Mattson, leder av sosial- og miljøutskottet ved Ålands langting, om hvilke aktuelle saker de arbeider med. Mattson ga også en redegjørelse for selvstyret og hvilke saker og spørsmål Lagtinget kan fatte beslutninger om.

I forbindelse med Nordisk Råds sesjon den 1.-3. november 2004 hadde utvalget et kort møte.

Velferdsutvalget hadde møte i København den 26.-27. januar 2005. Utvalgets medlemmer tok også del i seminaret om Bioteknologi og -etikk, som Nordisk Råd og Nordisk bioetisk komité arrangerte i fellesskap. Til sistnevnte seminar deltok også medlemmer fra aktuelle fagkomiteer i Stortinget.

Velferdsutvalget hadde møter i forbindelse med Nordisk Råds og Baltisk forsamlings fellesmøte i Pärnu, Estland den 27.-29. april i år. Utvalget fikk en orientering om de innsatser som blir gjort og gjøres innen psykiatriområdet i Danmark av Lene Christensen, Indenrigs- og sundhedsministeriet. Utvalget hadde også et fellesmøte med sitt søsterutvalg i Baltisk forsamling, hvor temaet var alkoholpolitikk i de nordiske og baltiske land. På sistnevnte møte deltok følgende eksterne gjester; seniorforsker Esa Österberg fra Det nasjonale forsknings- og utviklingssenter for velferd og helse (Stakes) i Finland, og Aljona Kurbatova fra Estlands nasjonale institutt for helseutvikling.

Velferdsutvalget hadde møter i Bodø den 29. juni i år. Medlemmene fikk en omvisning og orientering på Nordlandssykehuset Bodø Psykiatri, Familieavdelingen. Forskningsleder dr. philos Jim Aage Nøttestad, St. Olavs hospital, avd. Brøset (Regional sikkerhetsavdeling og kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri), ga en redegjørelse hvor temaet var behandling av voldelige psykiatriske pasienter og risikovurderinger mht. tilbakefall. Seniorrådgiver i Sosial- og helsedirektoratet, Freja Ulvestad Kärki, redegjorde for den norske opptrappingsplanen for psykisk helse, med hovedvekt på psykisk helsevern for barn og unge.

I forbindelse med utvalgsmøtet i Bodø fikk medlemmene også en orientering om sluttfasen i det nordiske velferdsforskningsprogrammet ved koordinator Steinar Kristiansen, Jon Kvist fra Sosialforskningsinstituttet i København og Per Gunnar Edelbak fra Socialhögskolan, Lund Universitet.

Velferdsutvalgets sommermøte ble lagt til Nord-Karelen dagene 18.-20. august d.å. Overlege Timo

Tuori orienterte medlemmene om psykiatriske problemer i Finland, mens fylkesoverlege Paula Ollonen orienterte om tilsvarende problemer i Nord-Karelen. Overlege Birgitta Alakare ved Keropudas sykehus redegjorde for den såkalte "lapplandsmodellen". Koordinator Hanna Koppelomäki ved "Center för hälsofrämjande", tok for seg grenseoverskridende perspektiver, og de frivillige organisasjonenes rolle, innen sosial- og helsevernorganisasjonenes finsk-russiske nettverk. Prosjektutviklingssjef Tuula Tikka redegjorde for et prosjekt vedrørende utvikling av den mentale helsen, samt om barn og unges situasjon.

5.6 Medborger- og forbrukerutvalget

Norske medlemmer av Medborger- og forbrukerutvalget i perioden 1. juli 2004 til 31. desember 2004 var Arne Lyngstad (KrF), Anne Berit Andersen (H) og Jens Stoltenberg (A). Fra 1. januar 2005 har Arne Lyngstad (KrF), Trond Helleland, Anne Berit Andersen (H) og Jens Stoltenberg (A) vært utvalgets norske medlemmer. Bendiks H. Arnesen (A) har imidlertid møtt fast for Jens Stoltenberg. Arne Lyngstad har vært leder av utvalget.

Medborger- og forbrukerutvalget har siden 1. juli 2004 avholdt fem utvalgsmøter. Utvalget har spesielt arbeidet med kampen mot internasjonal kriminalitet, handel med kvinner og korrupsjon. Utvalget har også hatt et særlig engasjement for urfolkene i Barentsregionen.

Den 22. september arrangerte Medborger- og forbrukerutvalget et seminar i Mariehamn om utfordringer og trender når det gjelder utviklingen av organisert kriminalitet i Østersjøregionen. Samme tema ble drøftet under utvalgets møte den 1. november før sesjonen i Stockholm. Der hadde utvalget møte med justisministrene Odd Einar Dørum, Norge, Thomas Bodström, Sverige, Lene Espersen, Danmark, og Björn Bjarnarson fra Island.

Ved utvalgsmøtene i København 27. januar 2005 arrangerte utvalget et seminar om bioetikk sammen med de andre utvalgene i Nordisk Råd. I tillegg ble det arrangert et seminar om utformingen av den nye kjemikaliepolitikken i EU (REACH), sammen med Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget.

Under utvalgets møte i Pärnu, Estland, den 28. april, i tilknytning til fellesmøtet mellom Nordisk Råd og Baltisk forsamling, ble det i samarbeidet med Lovutvalget i Baltisk forsamling arrangert et seminar om korrupsjon hvor man ønsket å belyse den aktuelle situasjonen i de nordiske og baltiske land. På dette seminaret deltok seniorrådgiver Atle Roaldsøy fra Justis- og politidepartementet som nordisk innleder.

Medborger- og forbrukerutvalget hadde endelig et møte i Bodø den 29. juni. Junimøtet til Nordisk

Råd ble arrangert i forkant av den andre Barents parlamentarikerkonferanse som fant sted 29.-30. juni. Til utvalgsmøtet hadde utvalget invitert konsulent Rune Fjellheim til å redegjøre for "Arctic Human Development Report", da særskilt med et urfolksperspektiv.

Lederen for den arktiske parlamentarikerkomité, Hill-Marta Solberg, redegjorde for ACIA-rapporten.

Sommermøtet til Medborger- og forbrukerutvalget fant sted den 21.-23. juni i Strasbourg. Formålet med å legge sommermøtet dit var å bli orientert om det arbeidet som gjøres i Europarådet på de feltene utvalget arbeider med, samt å knytte kontakter med kolleger i Europarådet.

I denne perioden har Trond Helleland vært medlem av en arbeidsgruppe for justisspørsmål. Bendiks H. Arnesen har vært Medborger- og forbrukerutvalgets rapportør for urfolksspørsmål. Under sesjonen ble det på bakgrunn av hans rapport vedtatt en rekommendasjon (19/2004) under sesjonen i Stockholm. Arnesen har fortsatt sitt arbeid som rapportør og i denne egenskap var han på studiereise til Murmansk, Lovozero og Revda 29. mars til 1. april 2005. Arnesen har på denne bakgrunn skrevet en rapport og et medlemsforslag som i skrivende stund er til behandling i utvalget. Hoveddelen av arbeidet Arnesen har gjort dreier seg om å bedre livssituasjonen for urfolkene i Nordvest-Russland.

5.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens hovedsakelige oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen over den virksomheten som finansieres over Nordisk Ministerråds budsjett, inklusive de nordiske institusjonene, utføre særskilte kontrolloppgaver, kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger innen Ministerrådets virksomhetsområde, samt granske Rådets årsberetning og revisjonsberetning.

Norske medlemmer av komiteen er Aud Gaundal (A) og Raymond Robertsen (H). Raymond Robertsen er leder av kontrollkomiteen.

Som kontrolloppgave for 2004 ønsket kontrollkomiteen å se nærmere på de åtte grenseregionale samarbeidsorganisasjonene i Norden som mottar støtte fra Nordisk Ministerråd. Oppdraget ble utført av Norsk institutt for by og regionforskning (NIBR). På grunnlag av denne rapporten ble etter forslag fra kontrollkomiteen rekommendasjon 9/2004 om grenseregionalt samarbeid vedtatt.

Som kontrolloppgave for 2005 har komiteen valgt å se på språkforståelsen og språksamarbeidet i Norden. Kontrollkomiteen har siden 1. juli 2004 avholdt fire møter. Sommermøtet i 2004 fant sted 25.-27. august i Uddevalla og København, hvor man be-

søkte grenseregionale samarbeidsorganisasjoner. Sommermøtet 2005 fant sted på Færøyene 18.-20. mai hvor komiteen studerte hvordan man oppnår så god forståelse av de andre nordiske språkene på Færøyene.

5.8 Den 2. Barents parlamentarikerkonferansen

Den 2. Barents parlamentarikerkonferanse ble holdt i Bodø 29.-30. juni. Konferansen ble arrangert i fellesskap av Stortinget og Nordisk Råd. Den første konferansen ble holdt i Alta i april 1999. Konferansen samlet om lag 300 deltakere. Deltakere var Nordisk Råd, parlamentarikere fra Russlands parlament og fra de regionale parlament i de russiske områder som inngår i Barentsregionen, representanter for internasjonale organisasjoner, Barents regionale komité og representanter for de nordligste fylker. Dessuten var det invitert stortingsrepresentanter fra de tre nordligste fylker. Konferansen munnet ut i *Formannskapetets konklusjoner (vedlegg 5)*.

Temaene for konferansen var samarbeid i Nord-Europa, bærekraftig utvikling og økonomiske aktiviteter i Barentsregionen og urbefolkningens rolle og vilkår i Barentsregionen.

Konferansen ble åpnet av stortingspresident Jørgen Kosmo. Urbefolkningens betydning i nord og det faktum at 2005 er "urfolksår" i Barentsregionen, ble markert av sametingspresident Sven Roald Nystø. De tette forbindelser over grensene i nord ble fremholdt av Valentina Pivnenko fra Russlands parlament. Nordisk Råds president Rannveig Gudmundsdóttir poengterte det gode samarbeid mellom parlamentarikerne i nord.

Utenriksminister Jan Petersen redegjorde for muligheter og utfordringer i Barentsregionen, mens ambassadør Vitaly Churkin, formann for embetsmannskomiteen i Arktisk Råd, pekte på de fremtidige utsikter i nord fra sitt ståsted. Diana Wallis, medlem av Europaparlamentet, betraktet nordområdene med et Brusselperspektiv.

Lorentz Andersson, leder for Barents regionråd, tok for seg de fremtidige muligheter for økonomisk samarbeid i Barentsområdet. Urbefolkningens forhold i Barents ble belyst av flere talere. Professor Carsten Smith berørte lovaspektene for det samiske folk og viste til at i de nordiske land utvikler det seg et likeartet rettsgrunnlag for det samiske folk. Pekka Aikio, president for Samisk parlamentarisk råd, og Anna Prakhova redegjorde for urfolkens rolle i samarbeidet i Barentsregionen.

Stortinget kommer til å invitere til et oppfølgingsmøte som vil finne sted i løpet av første halvår 2006.

6. NORDISKE SAKER I STORTINGET

6.1 Debatt om St.meld. nr. 48 (2003-2004) om nordisk samarbeid og Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2003-1. halvår 2004 (Dokument nr. 20 (2003-2004)).

Den 26. oktober 2004 diskuterte Stortinget innstillingen fra utenrikskomiteen om nordisk samarbeid (Innst. S. nr. 8 (2004-2005), jf. St.meld. nr. 48 (2003-2004) og årsrapporten fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd (Innst. S. nr. 11 (2004-2005)). Saksordfører var Inge Lønning.

De enstemmige innstillingene og debatten viste at det i hovedsak var bred enighet om hovedlinjene i det nordiske samarbeidet. Saksordfører Lønning viste til innstillingene og uttalte at det er en høy grad av enighet og enstemmighet i Stortinget i dag om å forstå det nordiske samarbeid i den videre europeiske kontekst og se hvilke muligheter det etablerte nordiske samarbeidet gir for å ivareta ikke bare hvert enkelt nordisk lands særinteresser, men også regionens fellesinteresser innenfor det videre europeiske samarbeidet. Komiteen pekte i innstillingen på at det i løpet av 1990-tallet og de årene man har tilbakelagt på 2000-tallet hittil, har vokst frem et økende antall nye parlamentariske samarbeidsorganisasjoner i vår egen region, og Lønning minnet om at stortingspresident Kosmo ved Østersjøkonferansen i Bergen i august i år, lanserte en tanke om å forsøke å videreføre det kompliserte nettverket av samarbeidsstrukturer som har vokst frem, og utnytte det på en mer målrettet måte ved å forsøke å samordne det i retning av et parlamentarisk samarbeid for Nord-Europa. Han viste til at utenrikskomiteen i innstillingen peker på at dette er en interessant problemstilling, som fortjener å bli vurdert grundig, og ber derfor Regjeringen om, neste gang man legger frem meldingen om nordisk samarbeid, å gå inn i en grundigere vurdering av de argumenter som kan reises for og imot tanken om et slikt felles nordeuropeisk parlamentarikerorgan.

Lønning påpekte at et av de viktigste vitaliseringselementene i det nordiske samarbeidet på 1990-tallet var forholdet til de baltiske land, og kunne gledelig konstatere at vi i dag er kommet så langt at det videre samarbeidet med de tre baltiske land kan skje på helt jevnbyrdige premisser. Men utfordringene står i kø når det gjelder å målrette innsatsen mot Russland, den nordvestlige regionen i Russland, som er vårt nærområde, og kanskje i enda større grad mot Hviterussland og Ukraina. Lønning tok til slutt i innlegget sitt opp nordområdene, og løftet fram problemstillinger knyttet til så vel miljø, ressursforvaltning og manglende avtale mellom Russland og Norge om delelinjen i Barentshavet.

Delegasjonens leder, Berit Brørby, minnet innledningsvis om at med et EU bestående av 25 land

blir subregionalt samarbeid lik det nordiske stadig viktigere. Med de baltiske landenes medlemskap i EU er også rammebetingelsene for Nordisk Råds nærområdesamarbeid endret. Russland, Island og Norge er nå Nord-Europas eneste utenforland. Dette stiller krav til det nordiske samarbeidet. Hun mente derfor at spørsmålet om hvordan vi i framtiden skal organisere det parlamentariske samarbeidet i Norden, bør settes høyt på dagsordenen. Det er nå behov for å tenke mer helhetlig i forhold til det parlamentariske samarbeidet i hele Nord-Europa, uten at vi endrer dagens Nordisk Råd. Hun ga uttrykk for at dagens samarbeid mangler tilstrekkelig politisk tyngde, bl.a. som følge av at det er svært få som faktisk etter spør noe fra Nordisk Råd.

Brørby opplyste at det er innledet en dialog mellom Nordisk Råd og de nordiske parlamentspresidentene om å se på behovet for å effektivisere det parlamentariske samarbeidet og behovet for en bedre nasjonal forankring for det arbeidet som gjøres i Nordisk Råd, ledet av stortingspresident Kosmo. Hun mente at et parlamentarisk partnerskap for Nord-Europa - med Nordisk Råd som kjernen - kan ta et overgripende grep over våre geografiske områder og være en pådriver overfor våre regjeringer og EU-kommisjonen. Felles parlamentarisk opptreden i et bredere forum vil styrke samarbeidet både for Østersjøregionen og for Barentsregionen, samtidig som det gir et klart budskap til våre egne lands regjeringer og til det øvrige Europa.

Statsråd og nordisk samarbeidsminister Svein Ludvigsen var svært tilfreds med at det er bred enighet i komiteen om at det nordiske samarbeidet kontinuerlig må vise evne til endring og tilpasningsdyktighet for at målet om nordisk nytte skal virkeliggjøres, og for at samarbeidet skal beholde den helt avgjørende folkelige og politiske troverdighet og legitimitet. Han mente at de nordiske regjeringene søker å være i forkant av sentrale samfunnsmessige utviklingstrekk i Norden og i våre nærområder, og viste til at man f.eks. har tatt tak i problemene med grensehindre mellom de nordiske landene for å gjøre hverdagen enklere for mange nordiske innbyggere som f.eks. krysser grensen i forbindelse med arbeid, studier, giftermål eller pensjonisttilværelse i et naboland. Et annet eksempel er at man er i ferd med å øke den nordiske innsatsen i Nordvest-Russland, samtidig som vi styrker det politiske og faglige samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen. Som et tredje punkt nevnte han at de nordiske innsatser i forskning og innovasjon prioriteres slik at det nordiske samarbeidet kan styrke de nordiske lands konkurransevne gjennom økt kompetanse og nyskaping.

Ludvigsen nevnte også at det er gjort framskritt i informasjonsarbeidet, og et grensepolitisk samarbeidsforum med de relevante informasjonstjenestene

er etablert for å styrke den samlede informasjonsinnsatsen. Det er også svært positivt at Ministerrådet i det videre arbeidet skal legge spesiell vekt på grensehindrenger på næringsområdet. Han opplyste at næringsministrene allerede har utarbeidet en katalog over konkrete grensehindrenger for nordisk næringsliv, og nå skal de begynne arbeidet med å rydde så mange som mulig av veien.

Ludvigsen opplyste at Ministerrådet har utarbeidet nye retningslinjer for samarbeidet med Nordvest-Russland og de tre baltiske land, etter at de nå inngår i et utvidet EU. Retningslinjene tilsier at samarbeidet med Nordvest-Russland skal utvides, mens det politiske og faglige samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen skal styrkes og bli jevnbyrdig og mer langsiktig. Et eget Russlandprogram skal ta opp i seg utviklingen av samarbeidet med Russland.

Ludvigsen kom til slutt inn på debatten om det framtidige parlamentarikersamarbeidet i Nord-Europa og hadde merket seg at utenrikskomiteen ber Regjeringen komme tilbake med en vurdering i neste års stortingsmelding som også omfatter problemstillinger knyttet til et eventuelt parlamentarisk partnerskap for Nord-Europa.

Andre deltakere i debatten var Inge Ryan, Rune J. Skjælaaen, Arne Lyngstad, Steinar Bastesen og Ivar Kristiansen. Komiteens innstillinger bifaltes enstemmig.

6.2 Spørsmål

Spørretimespørsmål fra Bendiks H. Arnesen: Om Ministerrådets arbeid med retningslinjer for samarbeidet med Nordvest-Russland, og hvordan det arbeides med å følge opp anbefalingen om å inkludere støtte til urbefolkningen i regionen (18.5.2005)

Spørretimespørsmål fra Trine Skei Grande: Om å sikre at de nordiske sentra for fremragende forskning kan bli ytterligere styrket som forskningsmiljø i en internasjonal sammenheng. (18.5.2005)

Spørretimespørsmål fra Øystein Hedstrøm: Om å forebygge veiran, med bakgrunn i at veipirater raner camping- og bobilturister som overnatter langs E6 i Bohuslän og Østfold. (13.4.2005)

Spørretimespørsmål fra Øystein Hedstrøm: Om at statsavtalen om en felles bompenggeordning ved Svinesund bryter med den svenske grunnloven, og hvorvidt dette vil bety at bilistene vil slippe belastning med bompenge over lang tid. (6.4.2005)

Skriftlig spørsmål fra Marit Arnstad: Om hvor mange soldater som blir bundet opp dersom Norge skal stille med 150 militært personell til den nordiske kampanjen som skal inngå i EU-hæren som nå er under oppbygging.

Skriftlig spørsmål fra Øyvind Vaksdal: Om hvilke konsekvenser stenging av kjernekraftverket Bar-

sebäck vil få for norsk energiforsyning og prisnivået for norske forbrukere. (26.11.2004).

6.3 Annet

Stortinget behandlet 9. desember 2004 innstilling fra næringskomiteen om samtykke til ratifikasjon av avtale av 19. mai 2004 mellom Norge og Sverige om endring av protokoll av 25. mars 1981 om opprettelse av et fond for svensk-norsk industrielt samarbeid. Avtalen innebærer en avvikling av Svensk-norsk industrifond (SNI), og oppretting av ett nytt program for videre næringslivssamarbeid mellom Norge og Sverige.

Stortinget behandlet 7. desember 2004 innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Oddbjørg Ausdal Starrfelt, Sigrun Eng, Sylvia Brustad og Signe Øye om å opprettholde jernbanetilbudet Oslo-Stockholm og Oslo-Gøteborg-København på nåværende nivå og å utrede forslag til varig drift i et samarbeid mellom Norge og Sverige. Forslaget ble ikke vedtatt.

7. DELEGASJONENS ARBEID FOR ØVRIG

7.1 Møter i delegasjonen

I perioden 2. halvår 2004-1. halvår 2005 har delegasjonen avholdt 3 møter, herav 2 delegasjonsmøter og ett arbeidsutvalgsmøte. Delegasjonen har i perioden vært ledet av Berit Brørby med Arne Lyngstad som nestleder. På delegasjonsmøtet 19. oktober 2004 redegjorde Berit Brørby og Inge Lønning for den igangsatte dialogen mellom Nordisk Råds presidium og de nordiske lands parlamentspresidenter. Dessuten kommenterte Kjell Halvorsen fra samarbeidsministerens kontor noen av de viktigste sakene som Ministerrådet ville fremme på den kommende sesjonen: Revisjon av den nordiske strategi for bærekraftig utvikling, Schlüters statusrapport og rapporten fra det nordiske demokratiutvalget. Parlamentspresidentenes diskusjoner om Nordisk Råds virksomhet var også et sentralt tema på delegasjonsmøtet i mai 2005, der stortingspresident Jørgen Kosmo redegjorde for saken. Spesielt nevnte han at parlamentspresidentene hadde blitt enige om 4 punkter som man ville formidle overfor presidiet i Nordisk Råd, bl.a. en klarere prioritering av arbeidet i Nordisk Råd, sterkere forbindelse til arbeidet i de nasjonale parlamentene, og en gjennomgang av budsjettprosedyrene.

På samme møte orienterte samarbeidsminister Svein Ludvigsen om forberedelsene til Norges formannskap i Nordisk Ministerråd i 2006, et program som vil ha som hovedoverskrift "Nordområdene". Dessuten redegjorde han for status for arbeidet med strukturendringene i Nordisk Ministerråd, og regnet

med at det ville tas en beslutning på samarbeidsministermøtet i august 2005.

7.2 Møte med frivillige organisasjoner

Den 20. april arrangerte Nordisk Råds delegasjon møte med frivillige organisasjoner. Temaet for møtet var det nordiske samarbeidet i krise- og katastrofehåndtering, og fra delegasjonens side ble det opplyst at Nordisk Råd på sitt møte i København i slutten av januar 2005 rettet spørsmål til de nordiske lands regjeringer om hvilke tiltak de planlegger for å bedre den samlede nordiske evnen til å håndtere katastrofer, både selvstendig og innen rammen av internasjonalt samordnende tiltak under ledelse av FN eller EU. I møtet med delegasjonen var følgende organisasjoner representert: Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, Norges Røde Kors og Falstadsenteret.

Foreningen Nordens hovedstadskonferanse ble i 2005 avholdt i Oslo, og delegasjonen inviterte deltakere til et miniseminar om nordisk samarbeid den 19. august i Stortinget. Fra delegasjonen deltok delegasjonsleder Berit Brørby, som talte om behovet for Nordisk Råd, og Inge Lønning som innledet om fremtidstrender i det nordiske samarbeidet.

7.3 Informasjonsarbeid

Nordisk Råds felles informasjonsstrategi, som koordineres av sekretariatet i København, bygger på tre hovedpunkter: Informasjonssiden *Analys Norden*, nyhetsbrevet *Norden i veckan* som distribueres elektronisk hver uke og hjemmesiden på Internett www.norden.org med informasjon om det offisielle samarbeidet. Nyhetsbrevet *Top of Europe* distribueres elektronisk hver måned. Det trykkes på engelsk og russisk.

Nordisk Råd og Nordisk Ministerråds felles informasjonsavdeling i København består av et antall informatører, en redaktør, tolker, oversettere og en publikasjonsenhet.

Den norske delegasjonen bedrev også egen informasjonsvirksomhet.

Det er i løpet av det siste året sendt ut en rekke pressemeldinger, formidlet publikasjoner og informasjonsmateriell, samt besvart muntlige og skriftlige forespørsler.

En vesentlig del av den utadvendte virksomheten har vært rettet mot barn og ungdom.

Odelstingspresident og leder av delegasjonen Berit Brørby representerte den norske delegasjonen i forbindelse med et arrangement på Bærum Bibliotek den 22. januar 2005, hvor de nominerte forfatterne fra Norge til Nordisk Råds litteraturpris, Karl Ove Knausgård og Stein Mehren, ble presentert.

Delegasjonen har et godt samarbeid om informasjonsspørsmål med Foreningen Norden og Norden i Fokus.

Delegasjonen er representert i styrene for Nordisk Informasjonskontor i Alta og Arendal ved henholdsvis Raymond Robertsen og Anne Berit Andersen.

Den 11. april 2005 arrangerte delegasjonen sammen med Nordisk informasjonskontor i Alta et seminar i Karasjøk om arbeidet med å fjerne grensehindre.

Den norske delegasjonen, Norden i Fokus, Foreningen Norden og Norli Bokhandel arrangerte *Nordiske dager i Oslo 13.-24. oktober 2004*. Et arrangement der Norden og nordisk samarbeid settes i fokus.

Nordisk Råd deler årlig ut stipender til journalister i hvert av de nordiske land. Summen som fordeles blant norske journalister for år 2004 var DKK 90 000. Følgende journalister mottok stipend for i år:

1. Rita Johansen, DKK 35 000
2. Rune Andersen, frilans og redaktør, DKK 25 000
3. Jon Gelius, nyhetsjournalist, NRK, DKK 15 000 og Svein Bryn, vaktstjef, NRK, DKK 15 000.

7.4 Delegasjonens internasjonale kontakter

Nordiske dager i Berlin ble arrangert i fellesskap av tysknordiske parlamentarikergruppe, de nordiske ambassader og Nordisk Råd den 9.-10. november. I tillegg til deltakere fra Nordisk Råd deltok fra Stortinget Asmund Kristoffersen, Inge Lønning, Siri Meling, Henrik Rød og Anita Apelthun Sæle.

Den 11. januar 2005 hadde Arne Lyngstad møter i Europarådet, Strasbourg, med personer som arbeider med tema som Medborger- og forbrukerutvalget er ansvarlige for i Nordisk Råd. Den 21. januar 2005 hadde Lyngstad møter med representanter for ODIHR (Office for Democratic institutions and human rights) i Warszawa som sorterer under OSSE (Organisasjonen for samarbeid og sikkerhet i Europa). Formålet med møtene i Europarådet og ODIHR var å bli orientert om arbeidet som foregår i organisasjonene og se etter mulige felt for samarbeid med Nordisk Råd.

Den 8. mars deltok Arne Lyngstad på et seminar om menn og likestilling på Island.

Delegasjonsleder Berit Brørby hadde 12. mai møter i Moskva med representanter for Russlands parlaments Føderasjonsråd og Statsduma om forbedringer til Den andre Barents parlamentarikerkonferanse.

Den 11.-13. juni deltok Arne Lyngstad på en konferanse i Wien i regi av "Austrian Development Cooperation". Konferansen satte fokus på hvordan

man kan involvere parlamentene i større grad i utviklingspolitikken.

Stortinget var representert på det 9. Økonomisk Forum, St. Petersburg 14.-16. juni, ved stortingsrepresentantene Grethe Fossli og Hans Gjeisar Kjæstad. Dessuten deltok Hill-Marta Solberg i egenkap av leder for Arktisk parlamentarisk komité.

Delegasjonen var i november 2004 vertskap for en gruppe på 4 parlamentarikere fra den polsknordiske parlamentarikergruppe i det polske parlament. Besøket var en oppfølging av en workshop som ble holdt på norsk initiativ i Warszawa året før. I tillegg til møter i Stortinget, hadde de polske representantene også møte med statssekretær Kim Traavik i Utenriksdepartementet og med presidenten i Kommunenes Sentralforbund, Halvdan Skard.

7.5 Stipendprogram for parlamentarikere

Nordisk Råds stipendprogram for parlamentarikere har som overordnet mål å fremme demokratiutbygging og knytte kontakter mellom Norden og nærområdene. Det er nå bestemt at programmet skal rettes særskilt mot russiske politikere.

Delegasjonen var den 15.-17. november 2004 vertskap for en gruppe på 18 politikere fra Russland. Det var representanter fra Føderasjonsrådet og fra Statsdumaen i Moskva. I tillegg var det representanter fra de regionale lovgivende forsamlingene i Murmansk, Arkhangelsk, Novgorod, St. Petersburg og Karelén.

Tema som ble diskutert under oppholdet var blant annet likestilling, helse- og sosialspørsmål, næringssamarbeid og miljøspørsmål.

Gruppen reiste videre på et studieopphold i Helsingfors den 17.-19. november.

7.6 Arktisk samarbeid

Den arktiske parlamentariske samarbeidskomité har fortsatt sitt arbeid i 2004 og 2005. Komiteens arbeid har særlig vært å følge opp resultatene fra Den sjettede konferanse for parlamentarikere fra den arktiske region, som ble holdt i Nuuk, Grønland 3.-6. september 2004. Komiteen består av representanter fra de nordiske lands parlamenter, samt fra parlamentene i Canada, Russland og USA og fra Europaparlamentet. Urbefolkningen i de arktiske områder er også representert i komiteen, og reflekterer den deltakelse som urbefolkningen har i regjeringenes samarbeidsorgan, Arctic Council. I alt seks urbefolkningsorganisasjoner deltar i komiteen som "permanente deltakere". Nordisk Råd og Vestnordisk Råd har observatørstatus i komiteen.

Stortinget er representert ved stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg som medlem, og ved stortingsrepresentant Ivar Kristiansen som suppleant.

Komiteens leder er Hill-Marta Solberg (fra september 2004).

Komiteen har i andre halvår 2004 holdt et møte den 6. september i Nuuk, hvor komiteen konstituerte seg etter konferansen. Komiteen hadde møte den 29. november i Brussel. På møtet ble oppfølgingen av konferansen i Nuuk drøftet, likeledes rapporten fra ACIA (Arctic Climate Impact Assessment) om klimaendringer i Arktis og rapporten om levevilkår i Arktisk (Arctic Human Development Report) som i sin tid ble initiert av komiteen. Begge disse rapporter var blitt fremlagt til møtet i Arktisk Råd (utenriksministrene) 24. november i Reykjavik. Komiteen drøftet også oppfølging av den deklarasjon som ble vedtatt av Arktisk Råd (Reykjavikdeklarasjonen). Komiteen hadde også et møte med SINEEA-delegasjonen i Europaparlamentet (European Parliament's Delegation for Relations with Switzerland, Iceland and Norway and to the EEA Joint Parliamentary Committee). Hovedtemaet for møtet var klimaendringer i Arktisk. Professor Robert Corell som hadde ledet arbeidet med ACIA-rapporten redegjorde. Dessuten ble det orientert om EUs naboskapspolitikk og om EUs nordlige dimensjon.

Komiteen var representert på møtet i Arktisk Råd (utenriksministrene) den 24. november i Reykjavik ved riksdagsledamot Simo Rundgren, Finland.

Det ble den 10. mars holdt et seminar i Stortinget om klimaendringer i Arktis med deltakelse av eksperter, politikere og tjenestemenn. Seminaret ble ledet av Hill-Marta Solberg.

Komiteen har i første halvår 2005 holdt to møter. Det første møtet ble holdt 1. og 2. mars i Washington D.C. I forbindelse med møtet arrangerte komiteen i samarbeid med Canadas ambassade et seminar om "USAs politikk vedrørende klimaendringer i Arktisk og oppfølging av ACIA-rapporten". På komiteens møter ble det redegjort for USAs politikk vedrørende arktiske forhold på en rekke sektorer. Fra russisk side ble det ved ambassadør Vitaly Churkin redegjort for Russlands formannskapsprogram for Arktisk Råd. Dette varer frem til høsten 2006 hvoretter Norge overtar.

På komiteens møte 13. juni i St. Petersburg fikk komiteen en oppdatering om det russiske formannskapsprogram samt fikk russiske ekspertvurderinger på enkelte perspektiver innen arktisk samarbeid. Komiteen drøftet program og innhold i den 7. konferanse som skal holdes i Sverige i 2006.

Komiteens medlemmer var invitert til å delta i St. Petersburgs økonomisk forum 14.-16. juni.

I tilknytning til dette forumet ble det arrangert et seminar som var viet arktiske problemstillinger.

Seminaret ble ledet av den russiske utenriksminister. Andre deltakere var bl.a. næringsminister Bør-

ge Brende og øverste sjef for Gazprom. Hill-Marta Solberg holdt et innlegg på vegne av komiteen.

I forbindelse med deltakelsen i St. Petersburg økonomisk forum ble det undertegnet en felles erklæring mellom Parlamentarisk forsamling i Samveldet av uavhengige stater og Arktisk parlamentarisk komité.

Komiteen var representert på møtet i embetsmannskomiteen for Arktisk Råd i Yakutsk 6.-7. april samt på OSCEs regionale konferanse i Tromsø, 12.-13. mai.

Hill-Marta Solberg representerte komiteen på Den andre Barents parlamentarikerkonferanse 29.-30. juni 2005, samt redegjorde for rapportene om klimaendringer i Arktisk og levevilkår i Arktisk for Miljøutvalget og Medborgerutvalget i Nordisk Råd.

7.7 Østersjø samarbeidet

Den 13. parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt 29.-31. august 2004 i Bergen. Fra Stortinget deltok stortingsrepresentantene Berit Brørby, Karin S. Woldseth og Bent Høie. Dessuten inngikk i Nordisk Råds delegasjon Asmund Kristoffersen og Inge Lønning. I forkant av møtet ble det holdt et nordisk koordineringsmøte, der man gjennomgikk utkast til konferansens sluttokument.

Konferansen hadde som hovedtema "Sustainable development - Shared Concerns and Responsibilities in the Baltic Sea Region" og ble åpnet av stortingspresident Jørgen Kosmo.

I sitt innlegg omtalte han de regionale samarbeidsordningene som allerede var virksomme i dagens situasjon, og mente man bør strømlinjeforme og koordinere de parlamentariske aktiviteter for det nordlige Europa ved å opprette et "parlamentarisk partnerskap for Nord-Europa". Dette partnerskapet skulle ha et overordnet grep over dette geografiske område, og være en inspirasjonskilde og pådriver overfor regjeringene og EU-kommisjonen.

Fra Østersjørådets side ga lederen, den polske visseutenriksministeren Adam Rotfeld, en rapport fra

regjeringssamarbeidet, mens formannen for Den faste parlamentarisk komité, Kent Olsson, ga en rapport over komiteens arbeid siden forrige konferanse i Oulo i Finland. Etter den innledende del tok konferansen fatt på tre temaer: det sivile samfunn, helse- og sosialpolitiske problemer og løsninger og de miljømessige utfordringer. Konferansen vedtok et sluttokument som ble vedlagt forrige års delegasjonsrapport (Dokument nr. 20 (2003-2004)).

Den 14. parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt 29.-30. august 2005 i Vilnius, Litauen. Fra Stortinget deltok stortingsrepresentantene Ranveig Frøiland, Inge Lønning, Henrik Rød og Lars Rise. Dessuten inngikk i Nordisk Råds delegasjon Asmund Kristoffersen.

Konferansen hadde som hovedtema "Shared Concerns and Responsibilities for Stability and Democracy". Konferansens sluttokument er vedlagt (vedlegg 6).

7.8 Svensk-norsk møte i Moss

Nordisk Råds delegasjonene fra Norge og Sverige møttes i Moss 13. og 14. august 2005 i anledning av fredesuka i Moss og markeringen av Mossekonvensjonen fra 1814. Delegasjonene hadde et fellesmøte ledet av Berit Brørby lørdag 13. august i Konvensjonsgården, der bl.a. Per Kristian Skulberg holdt foredrag om de hendelser som fant sted i distriktet, med Mossekonvensjonen av 1814 som resultat. Søndag 14. august overvar delegasjonene en gudstjeneste i Moss kirke, der temaet var den fredelige løsning av Norges frigjøring og selvstendighet av 1905, samtidig som man rettet blikket mot dagens situasjon både nasjonalt og internasjonalt. Deretter deltok man i et fredsmøte i Konvensjonsgården, der statsminister Kjell Magne Bondevik holdt dagens hovedtale. Også lederne for den svenske, henholdsvis norske delegasjonen, Gabriel Romanus og Berit Brørby talte, og la stor vekt på det gode samarbeidet som har vokst fram mellom de to land i moderne tid.

Vedlegg 1**Rekommandasjoner, fremstillinger og interne beslutninger vedtatt på Nordisk Råds 56. sesjon
Fremstillinger vedtatt av Presidiet mars-november 2004**

Fremst. 1/2004¹	Nordisk skattekontor (A 1320/næring)
<p>Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd</p> <p><i>at</i> nordiske skatteydere med grænseoverskridende skatteforhold kan få en samlet integreret betjening hos én skatte-enhed, hvor man indrapporterer sine skatteoplysninger og hvorfra man senere modtager en samlet årsoppgørelse (ligning)</p> <p>Om denne målsætning opnås ved at etablere en skatte-enhed pr. land, med en bilateral aftale eller en fællesnordisk enhed er underordnet. Det bør være op til de nationale skattemyndigheder at håndtere spørgsmålet om organisering, regel-fortolkning etc.</p>	

¹ Vedtatt av Presidiet 4. mars 2004 i Stockholm

Fremst. 2/2004¹	Open Source Software (A 1341/næring)
<p>Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd</p> <p>1) <i>at</i> der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle best-practice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret</p> <p>2) <i>at</i> der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS</p> <p>3) <i>at</i> nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører</p>	

¹ Vedtatt av Presidiet 4. mars 2004 i Stockholm

Fremst. 3/2004¹	Åbne standarder/Open Source i nationale IT-strategier (A 1341/næring)
<p>Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer</p> <p>1) <i>at</i> der udarbejdes nationale IT-strategier, som understøtter brug af åbne standarder i al offentlig elektronisk kommunikation og at man i øvrigt søger denne målsætning fremmet i internationale fora (EU, det kommende IT-sikkerhedsagentur etc.)</p> <p>2) <i>at</i> den offentlige indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører. Barrierer og indkøbsrutiner der hindrer eller unødigt begrænser den fri konkurrence, skal elimineres</p>	

¹ Vedtatt av Presidiet 4. mars 2004 i Stockholm

Fremst. 4/2004¹	Nordisk el-transmissionsnet (A 1339/miljö)
<p>Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd</p> <p>1) <i>at</i> arbejde mod en vidtgående harmonisering af rammebetingelserne for de nordiske el-transmissionsnet</p> <p>2) <i>at</i> tilskynde til styrkelse af samarbejdet mellem landenes net-selskaber, så de bliver i stand til på betryggende vis at tage ansvar for fælles håndtering af forsyningssikkerheden, fælles afhjælpning af flaskehalse og udvikle en fælles model for nødvendige investeringer</p>	

¹ Vedtatt av Presidiet 30. juni 2004 i Kristiansand

Fremst. 5/2004¹	Program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet 2005-2008 (B 220/næring)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd <i>at gennemføre det fremlagte forslag om program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet 2005-2008</i>	

¹ Vedtatt av Presidiet 22. september 2004 i Mariehamn

Fremst. 6/2004¹	Strategi for nordisk utdannelses- og forskningssamarbeid 2005-2007 (B 221/kultur)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd <i>at gjennomføre ministerrådsforslag om Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser - strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid 2005-2007</i>	

¹ Vedtatt av Presidiet 22. september 2004 i Mariehamn

Fremst. 7/2004¹	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (B 226/medborger)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd <i>at gjennomføre Ministerrådsforslag om ett samarbeidsprogram på konsumentområdet 2005-2010, B 226/medborgar</i>	

¹ Vedtatt av Presidiet 1. november 2004 i Stockholm

Fremst. 8/2004¹	Nordisk Skattekonferanse (A 1357/næring)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd <i>at i samarbejde med Nordisk Råds Næringsudvalg at afholde en nordisk skattekonferanse med deltagelse af relevante nordiske ministre. Denne konferanse skal have fokus på, at løse eksisterende problemer og forhindringer for borgere og virksomheder grundet forskellige nationale beskatningssystemer i Norden</i>	

¹ Vedtatt av Presidiet 1. november 2004 i Stockholm

Rekommandasjoner vedtatt av Nordisk Råd under den 56. sesjonen

Rek. 9/2004	Nordiskt gränsregionalt samarbete (A 1353/kk)
Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet	
1)	<i>att utarbeta en rutin för hur ordförandeskapsprogrammets politiska prioriteringar förankras i gränsregionerna</i>
2)	<i>att standardisera centrala indikatorer för verksamheten i gränsregionerna så att målsättningarna blir klarare och mätbara</i>
3)	<i>att upprätta en databank med erfarenheter från gränsregionalt samarbete för att säkra kontinuiteten i verksamheten</i>

Rek. 10/2004	Fremtidskonferanse for kystfiskeriet i Norden (A 1342/miljø)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
1)	<i>at indtræde i en arbejdsgruppe og samarbejde med Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg og relevante organisationer om forberedelsen og gennemførelsen af en konference om kystfiskeriets fremtid i Norden, der afholdes i 2005</i>
2)	<i>at støtte forberedelsen og konferenceafholdelsen med økonomiske midler, så det bliver muligt at holde deltagerafgiften på et passende lavt niveau i forhold til målgruppen</i>

Rek. 11/2004	Økologiske landbrugsvarer i Norden (A 1346/miljø)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
1)	<i>at Nordisk Ministerråd iværksætter et særligt projekt, der skal anvise konkrete udviklingsmuligheder for økologiske fødevarers større gennemslagskraft på markedet i de nordiske lande. Udviklingsarbejdet skal bl. a. bygge på en analyse af eksisterende strukturer og barrierer i hele produktionskæden. Landenes positive erfaringer bør benyttes som inspiration til de konkrete udviklingsanvisninger. Såvel forskere som forbrugerorganisationer og økologiske producentorganisationer bør involveres i arbejdet</i>
2)	<i>at Nordisk Ministerråd, på baggrund af en oversigt over iværksatte og planlagte forskningsprogrammer samt eksisterende rådgivnings- og vejledningstilbud gennem hele værdikæden om økologisk landbrug i landene og i nordisk regi, angiver for hvilke af områderne, der er behov for en styrkelse af de nordiske initiativer og på hvilken måde, Ministerrådet agter at gøre dette.</i>
Rek. 12/2004	Nordiskt innovationspolitiskt samarbetsprogram 2005-2010 (B 227/näring)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
<i>at gennemføre forslag til nordisk innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005-2010</i>	
Rek. 13/2004	Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv (A 1347/kultur og A 1351/kultur)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
1)	<i>å utrede muligheten for å etablere et felles nordisk-baltisk mastergradsprogram som kombinerer design, virksomhetsutvikling og ledelse</i>
2)	<i>å overveie, i utviklingen av NORIA, å opprette et nordisk center of excellence innen designforskning</i>
3)	<i>å redegjøre for hvordan design som et styrkeområde for verdiskapning for de nordiske samfunn, inngår i det innovasjonspolitiske samarbeid (nordiskt innovationspolitiskt samarbetsprogram 2005-2010)</i>
4)	<i>å ta initiativer for aktivt å understøtte samarbeidet mellom de nordiske Arts and Business-organisasjoner med sikte på å styrke nordisk næringslivs innovasjon og konkurranseevne gjennom kreative allianser med kulturlivet</i>
Rek. 14/2004	Evaluering av "Nordisk Netværk for Voksnes læring" och bidrag till folkbildningsorganisationerna (A 1338/kultur)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
<i>at evaluere organisationen "Nordisk Netværk for Voksnes læring" efter 1 år. Evalueringen skal tage udgangspunkt i brugermiljøerne, særligt skal det vurderes hvordan arbejdet med projektansøgninger har påvirket henholdsvis organisationerne og kvaliteten af det nordiske arbejde med voksnes læring</i>	
<i>att Nordiska ministerrådet tilldelar de nordiska folkbildningsorganisationerna ett verksamhetsbidrag på 1 milj. DKK under år 2005 för att stödja folkbildningsarbetet i Norden. En utvärdering för att se om bidragen givit ett nordiskt mervärde skall ske efter ett år</i>	
Rek. 15/2004	Vedtægter for Nordisk Råds filmpris (B 229/kultur)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
<i>at iværksætte gennemførelsen af Nordisk Råds filmpris til overrækkelse i 2005 i overensstemmelse med de i ministerrådsforslaget foreslåede vedtægter.</i>	
Rek. 16/2004	Nordisk Ministerråds budget 2005 (B 228/presidiet; C 2)
I. Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet	
(1) <i>att öka insatsen till området narkotika med TDKK 200</i>	
(2) <i>att öka insatsen till området Arktis med TDKK 1 500</i>	
(3) <i>att öka insatsen till området Bioetik med TDKK 200</i>	

(4) att öka insatsen till området Social- och hälsovårdspolitik för att prioritera Telemedicin med TDKK 500

(5) att Nordiska ministerrådet tilldelar de nordiska folkbildningsorganisationerna ett verksamhetsbidrag på 1 milj. DKK under år 2005 för att stödja folkbildningsarbetet i Norden. En utvärdering för att se om bidragen givit ett nordiskt mervärde skall ske efter ett år

samt,

att företa följande ändringar i budgeten för år 2005, jämfört med ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget 2005 (B 228/presidiet; C2):

Ökning av anslag för insatser till områdena narkotika, Arktis, Bioetik samt Telemedicin (4-4310-1) (i TDKK) 2400

Budgetpost	Namn	Belopp (TDKK)
4-4510-1	Projektmedel - Narkotikasamarbete	200
3-0870-1	Arktisk samarbetsprogram	1 500
2-3140-1	Nordisk komité för Bioetik	200
4-4310-1	Projektmedel Social- och hälsovårdspolitik (Telemedicin)	500
Summa:		2400
Summa ökning (TDKK) 2400		
Minskning (i TDKK) av anslagen till följande:		
Budgetpost	Namn	Belopp (TDKK)
3-3320-2	NEFCO	1 200
5-0445-1	Ministerrådets strategiska initiativer	182
2-3185-3	Nordisk samisk institut	1 555
5-0180-3	Nordiska Ministerrådets sekretariat	213
Summa:		3 150
Summa minskningar (TDKK) 3 150		

Vidare föreslår Presidiet att Nordiska rådet framför önskemål om att Nordiska ministerrådet, i genomförandet av 2005 års budget, överväger huruvida särskilda hänsyn kan tas till följande teman:

- Nordiska rådet vill återigen upprepa att en önskan om att budgetdokumentet blir mera lättillgängligt och överskådligt. Överlag måste det skapas större möjligheter för en omDispositionering av medel mellan olika budgetområden.
- Nordiska kulturfonden har en viktig nordisk kulturpolitisk uppgift. Rådet har noterat att Nordiska kulturfonden har en oförändrad budgetram trots ett ökat antal kvalificerade ansökningar.
- Nordiska ministerrådet bör utreda hur Nordiska akvarellmuseet kan stödas i projektet med sin nordiska profilering.
- 2-2543-1 Norplus språk. Nordisk råd forventer at Nordisk Ministerråd vil leve op til bestemmelsen om, at Nordens Sprogråd har ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognevn, således at der også er sekretariatsressurser til at varetage denne opgave.
- Nordisk Ungdoms Filmfestival, gør et unikt arbejde for at samle unge interesseret i selv at producere film. De unge mødes i Tromsø, Norge, i en uge i september for at vise sine film og for i workshops at producere nye kortfilm. Nordisk Råd anmoder ministerrådet om at finde en løsning til, hvordan NUFF kan støttes således at man sikrer deltagelse af unge fra hele Norden.
- Nordisk Råd beder Nordisk Ministerråd om at se på mulighederne for igangsættelse af nordisk forskning inden for sikkerhedspolitik og aktiviteter for civil krisehåndtering/konfliktforebyggelse.
- Arbejdet på forskellige områder og nivåer i våre nærområder er meget viktig. Nordisk råd mener dette er veldig viktig, og da spesielt innsatsen mot Kaliningrad. Området bærer preg av meget lav utvikling på alle områder. Nordisk Råd foreslår derfor at innen for Nærområdet programmets budsjettamme at fokusere på spørsmål som berør Kaliningrad.
- At indenfor nærområdebudgettet øremærke TDKK 1 000 til støtte for den sociale dialog i Baltikum med henvisning til rek. 8/2003.

Dessutom föreslår presidiet att Nordiska rådet år 2006 och framöver fokuserar på följande områden:

- Norden i det nya Europa
 - Arbetsmarknadsfrågor, regionalpolitik
 - Den nordliga dimensionen
 - Arkiskt samarbete och västnorden
 - Narkotika och alkoholmissbruk
 - Miljösamarbete
 - Sexuell hälsa, samt sexualisering och pornografisering av samhället
- Gränshindersfrågor
- Nordisk säkerhetspolitiska aktiviteter og forskningsopgaver

Rek. 17/2004	Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006-2008 (B 230/presidiet)
---------------------	--

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1)	<i>att</i> anta riktlinjerna för Nordiska ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen 2006-2008
2)	<i>att</i> samråda med Nordiska rådet vid utformning och utvärdering av program, handlingsplaner och liknande för samarbetet med de baltiska länderna

Rek. 18/2004	Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest-Russland 2006-2008 (B 231/presidiet)
---------------------	---

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1)	<i>att</i> anta riktlinjerna för Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästra Ryssland 2006-2008
2)	<i>att</i> samråda med Nordiska rådet vid utformning och utvärdering av program, handlingsplaner och liknande för samarbetet med Nordvästra Ryssland
3)	<i>att</i> färdigställa årliga handlingsplaner för samarbetet med Nordvästra Ryssland, med början år 2006

Rek. 19/2004	Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen (A 1359/medborger)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
1)	at Ministerrådet i sitt arbeid med retningslinjer for samarbeid med Nordvest-Russland inkluderer tiltak til støtte for urbefolkningen i regionen
2)	at Ministerrådet samarbeider med samiske organer for å identifisere grensehindringer for den samiske befolkningen i nordiske land og setter inn ressurser for å fjerne disse hindringer

Fremstilling vedtatt av Presidiet desember 2004

Fremst. 20/2004¹	Nordisk-baltisk arbeidsmarkedskonferanse 2005 (A 1360/næring)
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd	
at i efteråret 2005 afholde en nordisk-baltisk arbeidsmarkedskonferanse, som har til formål at drøfte de tidsaktuelle spørsmål mellom de nordiske og baltiske arbeidsmarkeder	

¹ Vedtatt av Presidiet 2. desember 2004 i Brussel

Interne vedtak

Internt vedtak 1/2004	Ligestillingsprinsipper i Nordisk Råd (A 1354/medborgar)
Nordisk Råd beslutter	
at indføre integrering af ligestillingsaspektet i Nordisk Råds arbejde og at give Rådsdirektøren til opgave at udpege en arbejdsgruppe af embedsmænd som udarbejder retningslinier for dette arbejde. Retningslinierne godkendes af Præsidiets.	

Vedtatt om ikke å foreta seg noe

1. Medlemsforslag om nordiske institusjoner og nordisk brobygging (A 1345/presidiet)¹
2. Medlemsforslag om børns retstilling og ret til begge forældre (A 1208/medborger)²
3. Medlemsforslag om att inbjuda de baltiska staterna till att delta i Nordiska nämnden för alkohol- och drog-forskning (NAD) (A 1348/välfärd)
4. Medlemsforslag om nordisk patentmyndighet (A 1349/näring)

Liste over saker i kronologisk nummerrekkefølge

A 1208/medborgar	Medlemsforslag om børns retstilling og ret til begge forældre	Ingen åtgärd
A 1320/näring	Medlemsforslag om inrättande av ett nordiskt skattekontor	Fremst. 1
A 1338/kultur	Medlemsforslag om folkbildning	Rek. 14
A 1339/miljö	Medlemsforslag om bildandet av ett gemensamt nordiskt stamnätbolag	Fremst. 4
A 1341/näring	Udvalgsforslag om Open Source Software	Fremst. 2 og 3
A 1342/miljø	Medlemsforslag om Fremtidskonferanse for kystfiskeriet i Norden	Rek. 10
A 1345/presidiet	Medlemsforslag om nordiske institusjoner og nordisk brobygging	Ingen åtgärd
A 1346/miljø	Medlemsforslag om å styrke økologisering av landbruket i Norden	Rek. 11
A 1347/kultur og A 1351/kultur	Medlemsforslag om fælles nordisk-baltisk executive design MBA-uddannelse Medlemsforslag om øget samarbejde mellem kultur- og erhvervsliv	Rek. 13
A 1348/välfärd	Medlemsforslag om att inbjuda de baltiska staterna till att delta i Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD)	Ingen åtgärd
A 1349/näring	Medlemsforslag om nordisk patentmyndighet	Ingen åtgärd

¹ Vedtatt av Presidiet 22. september 2004 i Mariehamn

² Vedtatt av Presidiet 1. november 2004 i Stockholm

A 1353/kk	Kommittéforslag om rapporten "Nordisk grenseregionalt samarbeid"	Rek. 9
A 1354/medborger	Udvalgsforslag om ligestillingsprinsipper i Nordisk Råd	Internt vedtak 1
A 1357/næring	Medlemsforslag om en nordisk skattekonferanse	Fremst. 8
A 1359/medborger	Udvalgsforslag om urfolk i den Nordlige Dimension	Rek. 19
A 1360/næring	Udvalgsforslag om opfølging på nordisk-baltisk arbeidsmarkedskonferanse	Fremst. 20
B 220/næring	Ministerrådsforslag om program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbeidsmarkeds- og arbeidsmiljøområdet 2005-2008	Fremst. 5
B 221/kultur	Ministerrådsforslag om Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser - strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid 2005-2007	Fremst. 6
B 226/medborgar	Ministerrådsforslag om ett samarbeidsprogram på konsumentområdet 2005-2010	Fremst. 7
B 227/næring	Ministerrådsforslag om ett Nordiskt innovationspolitisk samarbeidsprogram 2005-2010	Rek. 12
B 228/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget 2005	Rek. 16
B 229/kultur	Ministerrådsforslag om etablering av Nordisk Råds filmpris	Rek. 15
B 230/presidiet	Ministerrådsforslag om retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006-2008	Rek. 17
B 231/presidiet	Ministerrådsforslag om retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest-Russland 2006-2008	Rek. 18

Vedlegg 2

Dialog om utvikling av Nordisk Råd, Presidietts oppsummering, Bodø, 29. juni 2005

- Nordisk råd skal være en grunnpilar i det nordiske samarbeidet og står overfor store utfordringer som følge av de senere års utvikling i Nordens nærområder, Europa og i EU/EØS-samarbeidet, bl.a. når det gjelder å prioritere sine arbeidsområder.
- Det er viktig at rådets møteplan er koordinert med parlamentenes slik at det ikke oppstår situasjoner der medlemmene er forhindret fra å delta på rådets møter. Parlamentenes ledelser bør bidra aktivt til dette.
- Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk råd skal forankres best mulig i parlamentene. En skal også unngå overlapp i forhold til øvrige internasjonale samarbeidsorganer, men Nordisk råd bør kunne spille en koordinerende rolle der det er naturlig. For å sikre best mulige rammer for et fortsatt tett parlamentarisk samarbeid mellom de nordiske land og de selvstyrende områder, bør det igangsettes en dialog i en utvidet krets om å definere mål og midler for det fremtidige nordiske samarbeidet.
- Sentrale elementer i rådets rolle og oppgaver er: å være en parlamentarisk dimensjon til det nordiske ministersamarbeidet, å forholde seg til EU/EØS-dagsordenen, å utvikle samarbeidet med Baltisk forsamling, å fremme brobygging mellom Russland og EU/EØS, å være et tungt nordisk politisk diskusjonsforum der sesjonen er sentral og å være en møteplass mellom representanter fra de nordiske parlamentskomiteer slik at arbeidet i rådet kan sees som en forlengelse av nasjonalt arbeid. Det settes i gang et opplegg for å gi en del nasjonale partiledere en mer fremtredende plass i sesjonens generaldebatt.
- Bedre personoverlapp mellom utvalgene i rådet og de nasjonale parlamentenes komiteer tilstrebes.
- Det drøftes også med rådets utvalgsledere å planlegge møter med utvalgte tema i forbindelse med møteplanen for året, der aktuelle nasjonale komiteer inviteres til å delta.
- Involvering av parlamentenes ledelser i rådets budsjettprosess kan skje ved at når presidiet - for sin del - har fastsatt budsjetttrammen så tar den enkelte delegasjonsleder en dialog i sitt hjemmeland. Dette må skje slik at det blir tid til dialog før rammen endelig skal fastsettes i parlamentene. Dersom det i det nasjonale parlament tas sikte på endringer mht. budsjett som får kon-

- sekvenser for Nordisk råd, skal det innledes en dialog mellom samtlige parlamentspresidenter og Nordisk råds presidium før vedtak treffes.
- Rådet inviterer parlamentspresidentene til et årlig

møte der det kan føres dialog om rådets prioriteringer og arbeidsoppgaver med utgangspunkt i forslaget til rådets program for neste år.

Vedlegg 3

Sluttrapport om dialogen om utviklingen av Nordisk Råd. Stortingspresident Jørgen Kosmos brev til sine nordiske kolleger, Bodø, 30. juni 2005

Sluttrapport om dialogen om utviklingen av Nordisk Råd

I møtet med Nordisk Råds presidium i Bodø den 29. juni 2005, fremla jeg de 4 punktene vi ble enige om på Fyn.

Presidiet var kjent med vår diskusjon på Fyn, og hadde gjennomdrøftet våre synspunkter.

Jeg gjentok i min innledning at bakgrunnen for vår dialog var nordisk Råds ønske om en dialog for å øke de nasjonale parlamenters engasjement i de saker som knytter seg til Nordisk Råds arbeid.

Fra presidiet ble det framlagt et dokument som oppsummerte deres diskusjon i 8 punkter.

Jeg kunne slutte meg til 7 av punktene, og gav uttrykk for at disse 7 punkter kunne framstå som en felles konklusjon på den dialogen vi hadde gjennomført.

Presidiet ønsket ikke et felles dokument og konkluderte med at de framlagt 8 punkter ville bli over-

sendt de nordiske parlamentspresidentene via de nasjonale delegasjonsledere som Nordisk Råds konklusjoner.

I denne min sluttrapport til dere viser jeg til de 7 punkter som følger nedenfor, og det gjenspeiler en oppsummering av denne lange diskusjonen.

Det punktet som jeg ikke kunne slutte meg til var knyttet til Nordisk Råds engasjement i EU/EØS relaterte saker. Med bakgrunn i den diskusjonen vi hadde på Fyn er det åpenbart at samtalen om Nordisk Råds aktivitet utover Norden og Nordens nærområder bør føres videre. Dette er en viktig diskusjon som det er et stort behov for å gjennomdrøfte. Både i tilknytning til de enkelte lands nasjonale interesser og bruk av både menneskelige og økonomiske ressurser.

Jeg ønsker dere lykke til i arbeidet videre.

Med vennlig hilsen
Jørgen Kosmo

Vedlegg 4

Uttalelse fra Nordisk Råds og Baltisk forsamlings fellesmøte i Pärnu

Gemensamt uttalande

Baltiska församlingen och Nordiska Rådet höll sitt femte gemensamma möte den 28.-29. april 2005 i Pärnu, Estland. Över etthundra baltiska och nordiska parlamentariker, såväl som ministrar och experter, samlades i Estlands främsta sommarstad. Det baltisk-nordiska parlamentariska samarbetet grundas på en stark känsla av historisk, kulturell och politisk samhörighet. Mötet i Pärnu bekräftade ånyo behovet av ett nära och ömsesidigt fruktbart parlamentariskt samarbete. Den politiska arenan för nordiskt-baltiskt parlamentariskt samarbete breddas och de politiska samverkansmönstren förändras. Utvidgningen av den Europeiska unionen kommer inom överskådlig framtid att vara den förhärskande politiska processen i det vidare europeiska landskapet. Nya omständigheter och nya möjligheter till samarbete utvecklas. Samarbetsstrukturer

och mål omprövas och förnyas. Utvidgningen innebär också att vi får nya grannar. EU:s utvidgning får inte leda till nya skiljelinjer i Europa. Stödet för samarbetet mellan EU, Ryssland och andra grannländer i öst är av största betydelse. Små aktörer i ett stort system kan genom gemensamma ansträngningar - när så är möjligt - uppnå betydligt större genomslag i beslutsprocessen. Det nordisk-baltiska parlamentariska samarbetet syftar till att stärka den socioekonomiska integrationen i Östersjöområdet, stödja uppbygget av kontakter med de nya grannländerna och främja en övergripande ansats för att möta de utmaningar som norra Europa står inför. Det baltisk-nordiska parlamentariska samarbetet kan därmed bidra till den nordliga dimensionen och den europeiska grannskapspolitiken och spela en central roll för att stärka det regionala samarbetet i Nord-europa. Mötet i Pärnu fokuserade på de nya villkoren

och de nya utmaningarna för det parlamentariska samarbeidet mellom de nordiska och de baltiska länderna. En mängd olika aktuella frågor debatterades. Mötesdeltagarna förde en livlig debatt i plenarsessioner, arbetsgrupper och bilaterala möten. De båda presidierna tog upp de nya utmaningarna för det **parlamentariska samarbeidet i Östersjöregionen**. De kom överens om att förbättra arbetsmetoderna mot mer flexibla, målinriktade och resultatnriktade samarbeidsformer. På Kulturutskottets gemensamma möte diskuterades och utvärderades såväl **Bologna-processen** som det **Gemensamma baltisk-nordiska utbildnings- och forskningsområdet**. Utskottet uttryckte sitt stöd för att skapa ett gemensamt nordiskt-baltiskt område för utbildning och forskning och oppmanade sina respektive regeringar att tilskjuta erforderliga resurser för att genomföra detta projekt. En prioriterad fråga på dagordningen är **Östersjön som ett särskilt känsligt havsområde** och denna fråga gavs særskild oppmärksomhet på Miljöutskottets gemensamma möte. Utskottet välkomnade de framsteg som gjorts och oppmanade till mer kraftfullt samarbeide om miljøfrågor med ryska parlamentariker. Näringsutskottet tittade nærmare på **nordisk-baltiska relationer på arbeidsmarknaden**. De beslutade att fortsätta det arbeide som inleddes vid konferensen i Stockholm 2004, där over 100 intressen-

ter från de nordisk-baltiska arbeidsmarknadsorganisasjonerna diskuterade arbeidskraftens rörlighet og hur man skall styrke den sociala dialogen. En fråga som gjelder sakerheten for medborgarna i regionen er **Kampen mot korrupsjon i de baltiska og nordiska länderna**, som diskuterades på ett gemensamt möte med de båda Medborgarutskottene. Korrupsjon erkänns som ett mycket stort problem som även framgent kommer att finnas på utskottets politiska dagordning. Huvudfokus kommer att vara konkrete åtgärder som kan vidtas i kampen mot korrupsjon. **Alkoholpolitiken i de baltiska og nordiska länderna** diskuterades på ett möte med Velfärdsutskottet. Alkohol- og narkotikamisbruk er ett grundläggande samhällsproblem. Utskottet övervägde olika tänkbare gemensamma initiativ, t.ex. att höja skatter og avgifter. Resultaten från Pärnu-mötet kommer nu att granskas og analyseras av Nordiska rådet og Baltiska församlingen. De kommer att ligga till grund for riktlinjene for det gemensamma nordisk-baltiska parlamentariska samarbeidet under 2006, vilka skall antas vid Baltiska församlingens session i Tallinn i november.

Pärnu 29 april 2005

Andres Taimla Rannveig Guðmundsdóttir

Baltiska församlingens president Nordiska rådets president

Vedlegg 5

Uttalelse fra den 2. parlamentarikerkonferansen for Barentsregionen, Bodø, 30. juni 2005

Formannskapetets konklusjoner

Etter invitasjon fra det norske Stortinget og Nordisk Råd møtte parlamentarikere fra de fem nordiske land, de tre nordiske autonome områdene, Russland, Europa-parlamentet, representanter fra Barentsrådet, Arktisk Råd, Samisk parlamentarikerråd, Regionalrådet i Barentsregionen og for urfolkene i Barentsregionen så vel som lokale politikere fra Barentsregionen i Bodø 29. og 30. juni 2005. Representanter for Baltisk forsamling, Vestunionens parlamentarikerforsamling, Benelux' interparlamentære råd og Den faste komiteen av parlamentarikere i Arktis deltok i konferansen som observatører.

De tre hovedtemaene som ble diskutert på konferansen var: samarbeid i Nord-Europa, bærekraftig utvikling og økonomisk aktivitet i Barentsregionen samt urfolkernes rolle og betingelser i Barentsregionen.

Utviklingen av samarbeidet i Barentsregionen siden etableringen av dette samarbeidet i 1993, har vært svært positiv. Det er blitt opprettet nære kontakter mellom mennesker over grensene, det økonomis-

ke samarbeidet er i konstant utvikling og har et stort potensial.

Det er viktig å se samarbeidet mellom landene og regionene i Barentsregionen i lys av de utfordringer og det arbeide som utføres i hele Nord-Europa. Når det gjelder spørsmål av bredere interesse for den nordlige delen av Europa, må det søkes samarbeid med andre regionale organisasjoner som Nordisk Ministerråd, Barentsrådet, Østersjørådet, Arktisk Råd og Regionalrådet i Barentsregionen. God koordinering og en god dialog er av grunnleggende viktighet når det gjelder å få et klart bilde av den eksisterende kompetanse, ressurser og de ulike roller disse organisasjonene spiller, og også for å bedre den samlede effekten av arbeidet. Disse organisasjonene bør i fellesskap sette de sosiale, økonomiske og miljømessige utfordringene i Nord-Europa på den europeiske dagsorden. En god dialog mellom de ulike statlige organene, parlamentarikerne og regionene er avgjørende for å oppnå suksess i dette arbeidet.

De store naturressursene i nord er en viktig faktor når det gjelder den økende interessen for nordområdene og for velferden til befolkningen i nord. Det an-

tas at en svært stor del av verdens uoppdagede olje- og gassressurser befinner seg i Arktis. De rike fiskeressursene brukes og nytes av en stor del av verdens befolkning. Parlamentene og de regionale organene har det politiske ansvaret for å forvalte naturressursene på en bærekraftig og sikker måte.

Flere innledere pekte på behovet for å skape balanse mellom den økonomiske utviklingen og de miljømessige hensynene. Det finnes alvorlige miljømessige utfordringer knyttet til produksjon og transport av olje og gass. Det er nødvendig å oppmuntre regjeringene til å bli enige om miljømessige standarder for olje- og gassaktiviteten i Barentshavet og til å videreutvikle samarbeidet innen beredskap og redning i tilfelle av ulykker med oljeutslipp.

Formannskapet noterte seg den store oppmerksomheten konferansedeltakerne hadde omkring miljøproblemene med nukleært avfall samt viktigheten av å fortsette og styrke opprydningsarbeidet på dette feltet. Det at Kyoto-protokollen nå er trådt i kraft er et viktig skritt for å redusere utslippene av klimagasser. Det ble uttrykt stor bekymring angående de klimaendringer som er presentert i rapporten "Arctic Climate Impact Assessment", en rapport som er utarbeidet av Arktisk Råd. Regjeringene bør oppmuntres til å fortsette dette arbeidet gjennom internasjonale organisasjoner slik at man kan redusere de menneskeskapte klimaendringene samt utarbeide politiske

initiativer som skal forberede og tilpasse samfunnene til følgene av klimaendringene.

Urfolkene bør involveres i beslutningsprosessen i tilfeller der deres interesser påvirkes. I balansen mellom økonomisk utvikling på basis av de rike naturressursene på den ene siden og vern av miljøet og den tradisjonelle levemåten til de som bor i Arktis på den andre siden, vil kunnskapen og erfaringene urfolkene sitter inne med være til nytte. Det er viktig å støtte opp under samarbeid mellom urfolkene over grensene slik at de kan beskytte og utvikle sin kultur på en bedre måte.

"Arctic Human Development Report", en rapport utarbeidet av Arktisk Råd, er et viktig dokument og gir et godt bilde av livet i nord. Et vitenskapelig arbeid som gir et bredt bilde av situasjonen, er et viktig verktøy når det gjelder å utarbeide en politikk for å utvikle levende samfunn i de nordlige områder.

Etter invitasjon fra Det norske storting vil det bli arrangert et oppfølgende møte for å diskutere resultatene av Bodø-konferansen. Møtet vil bli holdt i Oslo av Nordisk Råd og Stortinget og med deltakelse fra parlamentene i landene i Nord-Europa. Europa-parlamentet, Den faste komiteen i Østersjøparlamentariker-konferansen, den faste komiteen av parlamentarikere i Arktis samt representanter for det regionale nivået i Barentsregionen vil også bli invitert til å delta.

Vedlegg 6

Konferensresolution

Antagen av 14 parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

Konferensdeltagarna, valda representanter från Östersjöländerna* och Europaparlamentet, som samlades i Vilnius, Litauen den 29.-30. augusti 2005 för att diskutera demokrati, stabilitet, nya samsamarbetsformer och infrastruktur inom Östersjöområdet, **övertygade om att** parlamentariskt samarbete inom Östersjöområdet aktivt bidrar till att utveckla området och dess närområden genom att garantera demokratisk öppenhet, initiera och styra politisk verksamhet, understöda och förstärka demokratiska institutioner i deltagande stater samt förbättra dialogen mellan parlament, regeringar och civilsamhället **med beaktande av** BSPC:s tidigare resolutioner som särskilt syftat att förbättra samarbetet inom Östersjöområdet med hänsyn till Östersjörådet (CBSS), andra regeringsorganisationer samt medborgarorganisationer den nordliga dimensionen och EU:s europeiska grannskapspolitik som ramar för samarbete och utveckling den europeiska grannskapspolitiken som ett passande

redskap för att fullfölja de positiva erfarenheterna av den nordliga dimensionen **med tanke på** övergödningen som ett allvarligt hot mot miljö, fiske, biologisk mångfald och friluftsliv i Östersjön, vilket är av stor betydelse för alla länder som gränsar till Östersjön att den höga prioriteringen av transportinfrastrukturen i den nordliga dimensionens handlingsplan 2004-2006 skall bibehållas i samband med den fortsatta utvecklingen av Östersjöområdet och inom den nordliga dimensionen behovet att vidareutveckla en integrerad sjöfartspolitik för Östersjöområdet samt att aktivt delta i den fortgående processen för att upprätta en integrerad och allomfattande sjöfartspolitik på europeisk nivå **uppmanar regeringarna inom Östersjöområdet, CBSS och EU att** prioritera högt samarbetet inom området och med grannstaterna öka det ömsesidiga engagemanget för gemensamma värden med samband till rättsstaten, god förvaltning, respekt för mänskliga rättigheter och främjande av goda grannförhållanden understöda utvecklingen av demokrati och ett civilsamhälle genom att förstärka

medborgarorganisationernas roll förbättra dialogen med grannstater inom Östersjöområdet i samband med främjande av demokrati, stabilitet, säkerhet, civilsamhället, principer för hållbar utveckling och välfärd för alla berörda upprätthålla och förstärka de mekanismer som fastställs och används av kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (HELCOM) för att värna om områdets sårbara marina miljö **uppmantar regeringarna inom Östersjöområdet, CBSS, HELCOM och EU att** understödja vidareutvecklingen av en gemensam regional infrastruktur, särskilt av transport- och energinätverk fortsätta utveckla den nordliga dimensionen för att främja säkerhet och stabilitet inom området utnyttja den nordliga dimensionen, vilken sträcker sig ända till Arktis och nordvästra Ryssland, för att klara av särskilda utmaningar inom regional utveckling, såsom transport, energi, gränsstationer och miljöfrågor utnyttja EU:s grannskapspolitik (ENP) och finansiella instrument, såsom Europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet (ENPI), samt understödja deras målsättning att dela på nyttan av Eutvidgningen med grannländer och på så sätt förstärka områdets stabilitet och demokrati delta i utvecklingen av en integrerad sjöfartspolitik och i genomförandet av Europeiska sjöfartsstrategin, vars mål är att skydda och bevara den marina miljön genom att bland annat effektivt utnyttja ramdirektivet för vatten arbete för att Europeiska sjöfartsstrategin genomförs harmoniserat inom Östersjöns hela avrinningsområde genom att utnyttja det etablerade regionala samarbetet inom HELCOM arbeta för konceptet hållbara maritima logistikkedjor i Europa inte minska sina ansträngningar

för att skydda Östersjöns marina miljö och för att främja relaterade skyddsåtgärder på alla nivåer öka effektivt resursförbruk som en reaktion mot föroreningsincidenter till havs genom att vidareutveckla den subregionala dimensionen i insatsplaneringen vid HELCOM och förbättra samarbetet kring nödhamnsfrågan vidarekoordinera åtgärder och initiativ som vidtas av organisationer inom Östersjöområdet för att uppnå gemensamma stabilitets- och välfärds-målsättningar i regionen överväga om "statsansvar" kunde introduceras inom gränsöverskridande förorening och ifall principen "förorenaren skall betala" förutom företag och individer även kunde gälla stater vitalisera arbetet med demokratiska institutioner i Östersjörådets arbetsgrupp förbättra villkoren för gränsöverskridande samarbete, inklusive vidare arbete för att förbättra gränsöverskridande kommunikationer och minska formaliteter i samband med resor över gränserna stärka samarbetet kring förebyggande av terrorism inom Östersjöområdet, inklusive en förbättring av relaterad lagstiftning **enas att** bereda konkreta handlingsrekommendationer inom området "Utveckling av transportinfrastrukturen inom Östersjöområdet" **Ytterligare** välkomnar och accepterar konferensen med tacksamhet isländska alltingets vänliga invitation att arrangera 15 parlamentariska Östersjökonferensen i Reykjavik den 3.-5. september 2006.

* Baltiska församlingen, Danmark, Estland, Europaparlamentet, Finland, fria Hansastaden Bremen, fria Hansastaden Hamburg, Tyskland, Kaliningrad, Lettland, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Nordiska rådet, Norge, Polen, Ryska federationen, Schleswig-Holstein, St. Petersburg, Sverige, Åland.